

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
РУБІЖАНСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ О.Є. ПОРАЙ-КОШИЦІ
ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**МАТЕРІАЛИ VIII РЕГІОНАЛЬНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ.
ДУХОВНІСТЬ. МОРАЛЬ. ГРОМАДЯНСЬКІСТЬ»**

**РУБІЖНЕ
2013**

Матеріали VIII регіональної науково-практичної студентської конференції «УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ. Духовність. Мораль. Громадянськість» / - Рубіжне: РПК, 2013. – с.

Збірник містить матеріали учасників VIII регіональної науково-практичної студентської конференції «УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ. Духовність. Мораль. Громадянськість». У збірці відображена науково-творча діяльність студентів – майбутніх молодших спеціалістів за різними напрямками у сфері виховання: естетичне виховання, морально-духовне виховання, правове виховання, виховання толерантного ставлення до людини, фізичне виховання, національно-патріотичне виховання.

Розглянуто та схвалено оргкомітетом конференції.

Протокол № 4 від 25.03.2013 р.

Голова оргкомітету

Вітовська І.А.

Схвалено методичною радою РПК імені О.С. Порай-Кошиці

ЛНУ імені Тараса Шевченка

Протокол № 4 від 26.03.2013 р.

Голова методичної ради

Прилепська

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Єрьоміна Н. М.

Науковий керівник Гольчиков В. В.

Стахановський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Дитина народжується у сім'ї. Коло початкового спілкування його обмежено батьками і найближчими родичами, відповідальність яких формування світу естетичних почуттів та уявлень дитини надзвичайно велика. Добре відома сила дитячих вражень, їх довговічність. Перші «цеглинка» у фундамент естетичної культури майбутньої особистості закладаються саме в сім'ї, в самі ранні етапи становлення, коли розумовий розвиток дитини йде особливо бурхливо. А тому так важлива педагогічна грамотність батьків, характер їх естетичних запитів, культурний клімат у сім'ї.

Формування ж будь-якого світогляду не може вважатися закінченим, якщо не сформовані естетичні погляди. Без естетичного ставлення світогляд не може бути справді цільним, здатним об'єктивно і у всій повноті охопити дійсність. «Як неможливо собі уявити людське суспільство без історії його культурного і художнього розвитку, так само неможливо уявити собі культурної людини без розвинутих естетичних поглядів».

Зараз чомусь залишається у тіні проблеми духовного збагачення людини, естетичного виховання особистості за законами краси.

Взагалі естетика – це наука, що вивчає природу (функції, загальні закони і закономірності) естетичної свідомості (діяльності людини і суспільства, буття), наука про прекрасне.[1,с.315] Але гармонійний, всебічний розвиток особистості неможливий без її естетичної вихованості.

Естетичне виховання - педагогічна діяльність, спрямована на формування здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси. [2,с.127]

Особистісна орієнтація сучасної освіти передбачає прилучення молодшої людини до естетичного досвіду людства, до творчої діяльності, що є основою естетичного розвитку особистості. У зв'язку з цим важливого значення набуває осмислення конкретних питань естетичного виховання і естетичної діяльності та базових теоретичних засад формування естетичної культури особистості.

У процесі становлення особистості з найдавніших часів особливе значення мало естетичне виховання. Здатність відчувати, сприймати, розуміти, усвідомлювати і творити прекрасне - це ті специфічні прояви духовного життя людини, що свідчать про її внутрішнє багатство.

Естетичне ставлення людини до світу формується і розвивається протягом всього її життя. Разом з тим не всі періоди в житті рівноцінні для естетичного розвитку. Багато письменників, педагогів, діячів культури (К.Д.Ушинський, Л.М.Толстой, В.О.Сухомлинський, Д.Б.Кабалевський, Б.Неменський та інші) констатують особливе

значення що до цього молодшого шкільного віку. Особливості дітей цього віку найбільш сприяють формуванню в них естетичної культури.

Велика роль збагаченні словника дитини естетичними поняттями, розвитку естетичної спостережливості, формуванні здатності до естетичного судження, активізації сенсорної сфери, стимулюванні позитивних естетичних емоцій належить сезонним та щоденним спостереженням та милуванням природою під час прогулянок та екскурсій.[3,с.23] Основою, на якій здійснюється естетичне виховання, є певний рівень художньо-естетичної культури особистості, її здатності до естетичного освоєння дійсності. Цей рівень виявляється як у розвитку всіх компонентів естетичної свідомості (почуттів, поглядів, переживань, оцінок, смаків, потреб та ідеалів), так і в розвитку умінь і навичок активної перетворюючої діяльності у мистецтві, праці, побуті, людських взаєминах.

Для того, щоб у процесі виховувати почуття прекрасного, естетику культури, художні смаки, треба спрямовувати діяльність учнів так, щоб перед ними розкривалась у першу чергу естетика праці та її результатів. В молодшому шкільному віці учні створюють такі речі, практична цінність яких визначається, головним чином, їхньою красою. [3,с.36]

Важливе значення для підвищення рівня естетичного виховання молодшого школяра має естетичний досвід, самого вихователя, який будується на єдності естетичних знань і естетичної діяльності. Щоб допомогти дітям набути цього досвіду, слід прилучати їх до різних видів мистецтва, збагачувати зміст явлень про прекрасне, розвивати творчість школярів, використовуючи різні форми роботи. Необхідно вчителям мобілізувати всі можливі доцільні засоби і методи для здійснення естетичного виховання дитини. Продумана система естетичного виховання учнів у кожному класі, у кожній групі, школі сприяє збагаченню духовної культури дитини, формуванню високих моральних якостей.

Література

1. **Фіцула М.М.** Педагогіка / М.М. Фіцула. – 2005. 2. **Чернявська І.С.** Естетичне виховання школярів і культура слова / І.С. Чернявська. – М. «Просвещение» 1982. 3. **Волкова Н.Б.** Педагогіка / Н.Б. Волкова. – 2009.

Бутенко Я.С.

Науковий керівник Казимова Н.В.

Первомайський індустріально-педагогічний технікум

РОЛЬ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ

У духовному розвитку людини, пошуку смислу життя, посиленню оптимістичного світосприйняття особливо важливе місце посідає естетичне виховання. Проблемі естетичного виховання учнівської молоді приділяється велика увага в нашій

країні. Вища школа історично була створена як середовище не просто культури, а й джерело народження вищих духовних цінностей, у тому числі і естетичних.

У третє тисячоліття вступило в життя нове покоління студентської молоді з принципово іншими якостями особистості, ціннісними установками, життєвими орієнтирами.

Навчання в закладі освіти – це момент, коли молоді люди здійснюють вибір смислу життя відповідно до моральних та естетичних ідеалів. Саме тому в Первомайському індустріально-педагогічному технікумі приділяється велика увага формуванню естетичної свідомості студентів, підвищенню їх загальної культури. Естетичне виховання найчастіше представлено як частина організації вільного часу, позаурочної діяльності студентів.

У технікумі організовані різні форми роботи зі студентами, спрямовані на естетичне виховання їх особистості: драматичний гурток, вокальний гурток, літературний клуб «Барви рідного краю», танцювальний гурток та студентський театр естрадних мініатюр «Оригінал». До діяльності цих гуртків залучена досить велика частина студентів ППТУ. Крім того, значну роль у збагаченні естетичного потенціалу студентів відіграють свята, виховні заходи, що регулярно проводяться в технікумі: колективна творча справа «Золота осінь», свято «Українська красуня», «Лицарський турнір» та інші.

Отже, естетичне виховання, відіграючи значну роль у розвитку і становленні особистості, розкриває в сучасній молоді творчий потенціал, розширює горизонти в пізнанні світової культури, формує свідому творчу непересічну особистість.

Кіщенко А. Ю.

Науковий керівник Королишина Л.А.

Лисичанський гірничий технікум

ВИНИКНЕННЯ ПИСАНКИ

Що ж ми знаємо про писанку?

Писанка - це курячі або гусячі яйця з барвистим кольоровим розписом. А саме слово "писанка" походить від слова "писати", тобто розписувати, прикрашати, орнаментувати. Писанка - це своєрідне мініатюрне народне малярство, відоме із сивої давнини.

Історія його зародження пов'язана з давньою культурою, з віруванням древніх слов'ян і з ритуалом весняного відродження життя на землі.

З писанками і фарбованими яйцями (крашанками) пов'язано безліч легенд, повір'їв, переказів, звичаїв, традицій, обрядів, які виникли ще в язичеську добу, видозмінювалися, а з прийняттям християнства набули нової якості — пов'язаної з дійством освячення паски під час найголовнішого християнського свята — Великодня. Звідси і їхня назва — «великодні яйця».

Для виготовлення писанок відбирають сирі курячі яйця. Щоб писанки довше зберігалися, з них видувають білок і жовток, це роблять шприцом з товстою голкою, зробивши малесенькі отвори з обох боків яйця. Попередньо їх треба добре вимити у воді, розчинивши у ній трохи харчової соди. Потім яйця кладуть у легкий розчин оцту у воді, коли вони просохнуть, приступають до розписування. Найчастіше це роблять за допомогою воску.

Існує чотири види розписаних яєць — крапанка, дряпанка, крашанка та писанка. Кожен із цих видів має свою систему розпису.

Найпростішою є технологія виготовлення крашанки. Найскладніше виготовити саме писанку. Тут проявляється майстерність і людська фантазія.

Кожен орнаментальний мотив і колір — це ніби окрема літера абетки. Поєднуючись на писанках, ці "літери" творять послання, охоронну молитву за того, кому призначений оберіг. Різні місцевості України мають свої особливі орнаменти й кольори, так само, як говірки й діалекти. Проте загалом мова українських писанок — спільна.

Символіка основних писанкових мотивів така: сонце, хрест, древо життя, спіраль, сварга, триріг, зоря, церква, грабельки, гілка, дубовий листок, пташка, півень, кінь, риба, олень, виноград, безконечник, сорок клинців, квіти.

Про виникнення писанок існує багато легенд. Одна з них, гуцульська, розповідає таке. Невдовзі після свого Воскресіння Христос переміг диявола й закував його дванадцятьма залізними ланцюгами в підземеллі під Голгофою, за дванадцятьма залізними дверми, котрі замкнуто на дванадцять залізних замків. Але нечистий іще має силу, день і ніч він рветься на волю, розгриз уже одинадцять залізних замків і злизав одинадцять залізних дверей. Ще мить — і впаде остання, дванадцята перепона. Вирветься тоді диявол на білий світ, і настане світові кінець. Але саме в цю мить дзвонять у церкві дзвони, люди вітаються словами "Христос воскрес!" і обдаровують одне одного писанками. Тоді враз поновлюються всі окопи на нечистому, всі двері й замки. Отож сидіти там, за ними дияволу довіку — поки люди на землі писатимуть писанки й вітатимуть одне одного з Великоднем.

За традицією, писанки пишуть дівчата й жінки.

На Великдень писанками вітають один одного родичі й друзі. Частину роздають дітям, які приходять христувати чи приносять "калач", частину — роздаровують.

На Великдень дарували писанки на знак побажання-заворожіння кожному з відповідними символами-знаками та певним зафарбуванням, в перший-другий день Великодня всі, від найменшого до найстаршого, мусять мати при собі писанку і без неї нікуди не виходити.

Отже, незважаючи ні на що, традиція писання писанок не загинула і сьогодні стократно відроджується на нашій Землі, приваблює нових прихильників, засвідчує про невмирущу силу Прабатьківської Віри, підтверджує правдивість старої легенди.

Отож, робімо висновки, повертаймо свою історичну пам'ять, повертаймо обряди наших Предків та пишімо писанки.

Література

1. **Гайдай Л.** Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях. — Луцьк: Вежа, 2000. 2. **Галія Г.** Історія української писанки. // Свобода, 30 березня 2012 р., с. 6, 22. 3. **Музиченко Ярослава.** Тисячоліття на писанці. Писанкарка Віра Манько вивчає, яким бачили світ наші предки, і мріє всі українські писанки вмістити в комп'ютер // «Україна Молода» № 070 за 16 квітня 2009 року. 4. **Потапенко О. І.,** Дмитренко М. К., Потапенко Г. І. та ін., Словник символів, 1997. 5. **Потапенко О.,** Кузьменко В. Шкільний словник з українознавства. — К., 1995. 6. Магія української писанки. Журнал "Народне мистецтво" № 2, 1999.

Єрмоєнко Є.Я.

Науковий керівник Лазарева А.В.

Лисичанський гірничий технікум

ДЕ ВЧАТЬ МЕНЕ КРАСИ?

1. Естетика – це наука про прекрасне та його роль у житті людини, про загальні закони художнього пізнання дійсності, розвитку мистецтва.

Естетичне виховання передбачає розвиток у людини почуттів прекрасного, формування вмінь і навичок творити красу у навколишній дійсності, вміння відрізнити прекрасне від потворного, жити за законами духовної краси.

2. Проблема естетичного виховання, пошуку його вдосконалення присвячені роботи таких педагогів, як В.М. Шацької, Б.Т.Ліхачова, О.В.Гулиги, К.В.Гавриловця, М.В.Гончаренка, М.П.Капустіна, вчених Кучерука Д.Ю., Левчука Л.Т., Русина М.Ю. та інших.

"Краса, — писав Василь Олександрович Сухомлинський, — могутній засіб виховання чутливості душі. Це яскраве світло, що осягає світ...Я б назвав красу гімнастикою душі — вона виправляє наш дух, нашу совість, наші почуття і переконання..."

3. Моє життя і діяльність в рідній сім'ї.

І почалось моє невеличке дослідження за темою "Де вчать мене краси ?" І перші слова, що спали мені на думку - МАМА, СІМ 'Я. Саме вони є основою формування мого естетичного смаку. Організація естетичного побуту в нашому домі, охайність одягу, краса взаємин між членами сім'ї, любов до пісні, участь у звичаєвих обрядах, які несуть в собі значний емоційний заряд (свято народження дитини, хрещення, весілля) — все це так чи інакше вплинуло на мої смаки в дитинстві...

4. Я беру участь у діяльності навчального закладу (форми і засоби напрямку).

Чи належну увагу приділяє естетичному вихованню навчальний заклад, в якому я навчаюсь? Аналізую те, що ближче мені. Я і моя група ІПЕ11/9. Всі ми різні, але однаково прагнемо краси. Вивчивши засоби та форми естетичного виховання, я проводжу паралель між теорією та виховною роботою у групі, яку веде класний керівник Лазарева

Альона Володимирівна.

На заняттях української літератури організовуються екскурсії до краєзнавчого музею, під час яких ми зустрічалися з поетами, їх нащадками...

Наша група, культургом якої я являюсь, бере участь у загальних заходах технікуму. Готуючись до конкурсу "ЛГТ має таланти", довго сперечались як показати талант кожного. І вихід було знайдено. Ми підготували мюзикл "Красная Шапочка", за який зайняли перше місце. Наступного року презентували "Х ФАКТОР" і знову перше місце. Дуже подобається мені те, що декорації та костюми ми робимо своїми руками. І тут я маю можливість проявити себе. Навіть до конкурсу польової каші я підходжу творчо. Судді не очікували такої краси та смакоти. Тут вам і цибулька, і часничок, і петрушка, і сало. Звісно все це на рушнику. Чия каша смачніша? Наше перше місце....

Відвідували такі персональні виставки: "Витинанки і писанки", "Вишивка і печворк" Лисицької Л.І., "Картини воском" Зиник І., "Сутаж" Царюк О...

5. Активна діяльність поза навчального закладу (форми і засоби напрямку).

Аналізую далі. Навчаючись у школі, я брала активну участь у діяльності Палацу дитячої та юнацької творчості ім. Крупської. Це участь у роботі танцювального гуртка, школи вокалу. На сьогоднішній день я підтримую тісний зв'язок з вчителями вокалу. Завжди відгукуюсь на їх запрошення та пропозиції заспівати на святі. Неодноразово брала участь у міських концертних програмах. Маю такі нагороди.....

Література

1. Апресян Г.З. Эстетика и художественная культура социализма : избр. труды / Г.З. Апресян. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 328 с. **2. Естетичне виховання** у вищих навчальних закладах / [ред.кол.: В.Ф. Передерій (відп.ред.), В.О. Кудін та ін.]. – К. : Вища школа, 1976. – 207 с. **3. Лосев А.Ф.** Философия. Мифология. Культура / А.Ф. Лосев. – М. : Политздат, 1991. – 525 с. **4. Шевченко Г.П.** Художньо-естетичне виховання студентської молоді : монографія / Г.П. Шевченко, Ю.А. Пастухова. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2010. –180 с.

Щербак Г.О.

Науковий керівник Мурсамітова І.А.

Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка

МУЗИКА ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Музичне мистецтво — один з наймогутніших засобів виховання, за допомогою якого здійснюється виховання особистості, сила якого полягає, насамперед, у впливі на емоційну почуттєву сферу особистості. Використання музики, як засобу виховання дітей — одне з найважливіших завдань виховної діяльності шкільних та позашкільних закладів освіти. Мета вчителів музики — виховувати засобами мистецтва любов до прекрасного, впливати на почуття і мислення дитини, її характер і волю, сприяти свідомому

сприйняттю дійсності.

Заняття музикою — складова частина всебічного виховання дітей: естетичного, морального, розумового і фізичного. Здатність сприймати музику як естетичне явище визначає механізми її впливу на особистість. Естетичний критерій діяльності, що виробляється у процесі сприйняття мистецтва, за певних умов може трансформуватися в інші сфери соціальної і художньої практики людини, гармонізувати її життя, змінювати баланс духовних сил, привносити естетичні настанови у погляди на оточуючий світ, рятувати від обмеженості свідомості і стереотипів мислення.

На сучасному етапі процес музично-естетичного виховання розглядається дослідниками як якісна зміна рівня естетосфери особистості, що передбачає розвиток естетичної свідомості, емоційно-почуттєвої та художньо-творчої діяльності, які є основою даного процесу. У вітчизняних дослідженнях він вивчається з різних позицій: естетичного сприймання, поглядів, потреб, інтересів, ставлень, ідеалів, ціннісних орієнтацій, смаку, діяльності, що впливають на механізм дії, спричиняють модифікацію його компонентної структури, принципово не змінюючи сутності і змісту музично-естетичного виховання: формування естетичної свідомості, емоційно-почуттєвої сфери і творчого самовияву учнів.

І. А. Джидар'ян, Т. І. Домбровська, Л. Т. Левчук, В. В. Лисенкова, Д. Ю. Кучерюк, В. І. Панченко у своїх філософських працях розглядають естетичну свідомість як складову естетосфери особистості. Так, І. А. Джидар'ян стверджує, що потреби, почуття, смак — це різні зрізи свідомості, які відображають її структурні рівні, проте предметність естетичної свідомості фіксується передусім у потребах. Учений доводить, що потреби, почуття, установки, інтереси, ціннісні орієнтації, смаки є складовими соціальної та психологічної структури естетичної свідомості [1, с.165–167].

Естетичне почуття, яке виникає при сприйнятті чи виконанні музики, є ознакою формування музично-естетичного смаку. Розвинений музичний смак — це здатність насолоджуватися цінною в художньому відношенні музикою. Про розвиненості музичного смаку говорить те, яку музику і як глибоко сприймає людина. Формувати справжній музично-естетичний смак можливо лише із зосередженням величезної уваги слухання, сприйняття музики. Починати становлення процесу музичного сприйняття в учнів слід з чуттєвого аспекту, з пробудження емоцій, формування емоційної чуйності як частини музично-естетичної культури. Учні повинні поступово знайомитися з різними жанрами, стилями, зображувальністю і виразністю музики, вивчати творчість композиторів, накопичувати знання про види виконавства і стиліх народної музики. Учитель дає необхідні музично-естетичні уявлення, систематично поповнюючи коло вже наявних знань, тим самим він має на меті виховання естетично розвиненого слухача музики, що володіє певною мірою сформованим музично-естетичним смаком.

Формування музично-естетичних смаків учнів — це процес складний і вимагає від вчителя музики об'єктивності і широти власних музичних поглядів [2, с. 75].

Естетично виховуючи дітей засобами музичного мистецтва, учитель має

завдання навчити будь-яку дитину співати незалежно від її природних даних, максимально розвивати її вокальні здібності. Спів викликає в учнів емоційний відгук, схвилюваність, школярі з великим натхненням передають багатий світ думок, почуттів, що виникає у них під впливом навколишнього середовища, висвітлює життя сучасного суспільства. Так, засобами хорового мистецтва здійснюється естетичне виховання юних музикантів, формується відчуття прекрасного, розвиваються творчі та виконавські здібності [4, с. 15-17].

У статті "Естетичне виховання школярів у процесі сприйняття музики" зазначено, що саме музика, яку вирізняє процесуальність, відсутність будь-якої наочної конкретності, предметного зображення, хронології подій, якнайбільше вимагає від сприймаючого емоційної чутливості, фантазії, творчої ініціативи, асоціативного мислення, спостережливості, тобто тих якостей, що іноді бувають кориснішими для людини, ніж отримана нею сума знань [3, с. 6].

Можна вважати, що естетичне виховання — це процес взаємодії цілеспрямованого мистецько-педагогічного впливу на особистість, її самовиховання і дії художньо-естетичного оточення, внаслідок якого в особистості розкривається здатність сприймання, активізується ціннісна позиція щодо мистецтва і дійсності, що виявляється у здатності інтерпретувати мистецькі та реально життєві явища художніми засобами, а також у життєтворчості особистості.

Література

1. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс / Б. В. Асафьев. — Л.: Музыка, 1971. — 180 с. **2. Гавриловец К. В.** Морально-естетичне виховання школярів / К. В. Гавриловец. — Мінськ, 1988. — 150 с. **3. Рева В.** Естетичне виховання школярів у процесі сприйняття музики / В. Рева // Мистецтво та освіта. — 1999. — № 1. — С. 4-8. **4. Чудак В.** Музично-естетичне виховання молодших школярів / В. Чудак // Початкове навчання та виховання. — 2007. — № 16-18. — С. 15-20.

МОРАЛЬНО-ДУХОВНЕ ВИХОВАННЯ

Осьмак О.О.

Науковий керівник Гудкова І.В.

Лисичанський гірничий технікум

МУЗЕЙ ЛИСИЧАНСЬКОГО ГОРНОГО ТЕХНІКУМА – ЦЕНТР МОРАЛЬНО-ДУХОВНОГО ВОСПИТАННЯ

В 1973 году к 100-летию учебного заведения был создан музей истории ЛГТ под руководством директора Петра Семеновича Мордвинова. В музее представлены различные экспонаты, повествующие о развитии Донецкого бассейна, зарождении горной науки и техники, об учебном и воспитательном процессе в этом заведении. Музей имеет два зала. В первом зале экспозиция №1 рассказывает о начале проведения экспедиций в XVIII веке в Донбассе, когда рудознатец Григорий Капустин открыл уголь на речке Кундрючьей (приток Северского Донца). Григорий Капустин совершил три экспедиции в Донбасс в период 1721-1727гг. Маршрут его экспедиций показан на карте- схеме, представленной в музее. День 14 ноября 1795 года, когда был издан указ Екатерины II о начале каменноугольных разработок в Донецком бассейне, решением русского технического общества принято считать днем начала развития каменноугольной промышленности Донбасса. А 15 апреля 1796 года первая Лисичанская шахта дала уголь. В память об этой шахте в Лисичанске сооружен памятный знак. Его вы видите на слайде.

В нашем музее представлены орудия труда: обушок, кайло; сумка для приборов под названием «буссоль», масляная лампа, возраст которой превышает сто лет, на ее металлическом корпусе имеется медная пластинка (отражатель), направляющая свет от горящего фитиля в сторону забоя. На отражателе выбиты слова «Бог помощь». Верующим шахтерам эти слова приносили уверенность и спокойствие при работе под землей. От этих слов и произошло название лампы «Бог помощь» В экспозиции выставлена бензиновая лампа, которая позволяла не только освещать, но и контролировать содержание метана. По увеличению высоты пламени, можно было определить увеличения содержания метана в воздухе. Если пламя 19мм., то нужно уходить из выработки. Эти лампы сняли с производства в конце 50-х годов прошлого века.

Для обучения квалифицированных специалистов в штейгерской школе в 1879 году была заложена штольня. Ее проходка осуществлялась силами учащихся и частично наемными рабочими лисичанских шахт. С вступлением в строй штольневой шахты в 1881 году, решились многие проблемы организации производственного обучения и горной практики учащихся штейгерской школы. Макет штольневой шахты представлен в экспозиции музея. В альбоме к 25 – летию основания школы, которое отмечали в 1898 году, представлена фотография штольни. Учащиеся школы 1-2-3 курсов два раза в неделю работали в шахте и на поверхности, овладевали приемами работы, называемые в

зависимости от применения ручных инструментов: лопатными, кирковыми, кайловыми, клиновыми, а с использование пороха порохоострельными.

Шахтерский труд в тот период был в основном ручным и очень тяжелым. Об этом рассказывают фотографии экспозиции №2. Скульптор Валентин Ильич Пухальский, который много лет жил в городе Северодонецке, создал серию скульптур «Старый Донбасс». Несколько скульптур он передал Лисичанскому горному техникуму. Они заняли почетное место в музее. Это скульптуры забойщика, крепильщика, саночника и кузнеца.

В 1888 году в Лисичанской штейгерской школе побывал Дмитрий Иванович Менделеев. Выпускникам штейгерской школы адресуются слова Д. И. Менделеева после посещения донецких шахт

В экспозиции №3 представлены материалы о выпускниках школы. Среди них Попов Никита Марьянович(1888-1942) Окончил штейгерскую школу в 1913 году. Работал на шахте в Приволье. Погиб в 1942 году при обороне Лисичанска.

Пушкарев Федор Федотович(1882- 1963). Лисичанскую штейгерскую школу окончил в 1902 году, работал на шахтах Донбасса, участник стахановского движения. В годы войны работал инженером по технике безопасности в тресте «Кемеровоуголь». С апреля 1944 года был главным инженером Ирминского шахтоуправления. Имеет правительственные награды: орден Ленина, орден Трудового Красного Знамени.

Прохоров Алексей Петрович. Выпускник 1914 года. В экспозиции музея представлен его аттестат (оригинал). Когда в Лисичанской штейгерской школе начался выпуск штейгеров, то на смену шахтерам – геологам пришли штейгеры – геологи. Лисичанские штейгеры были специалистами широкого профиля. За время учебы они осваивали профессии горняка, геодезиста, геолога, а также получали знания по организации горных работ.

Григорьев Иван Александрович выпускник 1946 года. Десять лет возглавлял трест «Лисичанскуголь(1954-1964). За организацию скоростной проходки в 1964 году был удостоен Ленинской премии. Неоднократно бывал в заграничных командировках по обмену опытом в США, Испании, Турции.

Среди выпускников техникума Павел Васильевич Цигикало(1950год) Был директором шахты «Привольнянская», на которой в 1963 году поставлен мировой рекорд по добыче угля. За 31 рабочий день в марте- апреле 1963 года было добыто 80039 тонн угля. Бригадиру И.А. Ковальчуку было присвоено звание «Герой Социалистического труда» и вручена золотая медаль «Серп и молот».

В зале №2 нашего музея рассказывается об известных шахтерах. Одним из самых известных наших шахтеров является Поджаров Павел Кузьмич, Герой Социалистического Труда. Это высокое звание ему было присвоено в 1948 году. Он внедрял метод глубокого вруба, который вошел в историю угольной промышленности, как поджаровский метод. Этот прославленный шахтер проводил и большую общественную работу, много времени уделял встречам с молодежью, побывал в разных странах. С мнением Поджарова П.К. считались руководители государства.

Матеріали музеїв нашого регіону – це величезний науковий потенціал, який потрібно систематизувати і бережливо зберігати, тому що вони представляють величезну цінність для нашої країни, європейської цивілізації.

Література

1. Кияшко І.А. Процеси підземних гірських робіт. К.: Вища школа, 1984, с.256. 2. Костриця Ю.П. 200-ліття промислового Донбасу 1795-1995. Донець: Лисичанська міська друкарня, 1999, с.143.

Антропова Т.О.

Науковий керівник Соприкіна Т.Г.

Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧЕСЬКЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ
ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ І РІВНЯ САМООЦІНКИ СТАРШЕКЛАСНИКІВ**

«Розкажіть про себе...» Ці слова часто сбивають нас з толку. Подібний запитання Вам можуть задати на бесіду при прийомі або ж при влаштуванні на роботу. Що в таких випадках говорити? Багато відповідей, що потрібно говорити коротко і по суті про свої досягнення, професійні якості, чим привлекло саме це, а не інше заклад. Але багато забудуть сказати про важливість тону і інтонації спілкування, а це дуже важливо в процесі спілкування. Упевнений, позитивний людина цікава кожному, в тому числі і роботодавцю. А до цього ми і прагнемо: отримати хорошу роботу з високим зарплатою і для душі. І навпаки, закритий, з песимістичними оцінками реальності людина часто створює враження людини «нижнього», «далекого», не спроможного досягти вершин. Такі люди рідко працюють в сфері, де багато людей.

Конечно, можна сказати про те, що надто впевнені люди також зустрічають на життєвому шляху багато перешкоджень через неуміння будувати взаємини. У всіх потрібен баланс.

Іменно з метою визначення рівня самооцінки, а також з метою вивчення лідерських якостей нами було проведено тест-дослідження учнів 11-х класів школи № 30 г. Лисичанськ. Їм було запропоновано три тест-анкети, які включали запитання, дозволяють визначити, як учні ставляться до такої або іншої ситуації і як вони оцінюють свої здібності до спілкування з ровесниками і іншими навколишніми їм людьми, яке місце займає спілкування в їх житті.

В анкетуванні взяли участь 38 учнів 11-х класів, так як ми вважали, що саме в цьому віці виражається самооцінка і прагнення до лідерства або ж відсутність такої спрямованості.

Анализ результатов, полученных в ходе исследования уровня самооценки, свидетельствует о том, что учащиеся приняли вопросы как вызов и решительно стали действовать, доказывая, что они мастера общения.

Выяснилось, что около 27% старшеклассников имеют завышенную самооценку, что является проблемой как для них самих, так и для общества. В тест-анкете по этому поводу говорится, что такие люди довольны собой и уверены в себе. У них большая потребность доминировать над людьми, они любят подчеркивать свое «я», отстаивать свое мнение. Им безразлично то, что о них говорят, но сами они имеют склонность критиковать других. Чем больше набрано баллов, тем больше им подходит определение: «Вы любите себя, но не любите других». Такие люди слишком серьезно к себе относятся, не принимают никакой критической информации.

Около 46% учеников оценили себя по достоинству, и по результатам тест-опроса «живут в согласии с собой, знают себя и могут себе доверять. Они обладают ценным умением находить выход из трудных ситуаций как личного характера, так и во взаимоотношениях с людьми. Формулу их отношения к себе и окружающим можно выразить словами: «Доволен собой, доволен другими». У них объективная самооценка, они умеют быть для себя поддержкой и источником силы и, что самое главное, не за счет других».

27% старшеклассников, принявших участие в анкетировании, оказались с заниженной самооценкой. Очевидно, что такие люди недовольны собой, их мучают сомнения и неудовлетворенность своим интеллектом, способностями, достижениями, своей внешностью, возрастом, полом... Нужно это остановить! Кто сказал, что любить себя плохо? Кто внушил, что думающий человек должен быть постоянно собой недоволен? Разумеется, никто не требует от нас самодовольства, но мы должны принимать себя, уважать себя, поддерживать в себе этот огонек.

Второй и третий тест-опросы были направлены на изучение лидерских качеств учащихся 11-х классов. Вот что говорят полученные в результате обработки анкет результаты.

Учащихся, обращенных в себя, которые с трудом вступают в контакт, в компании способны нагнать на всех тоску, оказалось около 16%. Такие молодые люди ориентированы в основном на собственные чувства, сдержаны, застенчивы, общению предпочитают одиночество. В решениях серьезные, эмоциям не доверяют, любят порядок. Пессимистичны, и поэтому вряд ли из них получатся хорошие организаторы. Такие люди относятся к категории интровертов.

Для 57% учащихся (амбаверты) характерны спокойные, ровные отношения с людьми, ответственность за свои поступки. Именно такими качествами обладают, как правило, лучшие руководители, словом, все, чья работа требует умения общаться с людьми.

Словоохотливых, общительных оптимистов, любящих каверзные вопросы, острые шутки оказалось около 27% от общего количества опрошенных. Общение с кем бы то ни было для таких людей не проблема, и тут они прекрасные импровизаторы. Все у них

получается легко и непринужденно. Но не менее легко такие люди относятся и к собственным обязательствам, и поэтому хозяином своего слова их можно назвать лишь с иронией. Несдержанны, потому что не считают нужным контролировать эмоции и чувства. Такие люди относятся к категории экстравертов.

Таким образом, мы пришли к выводу, что нам, как будущим педагогам, необходимо мобилизовать все усилия, для того чтобы воспитать такое поколение, которое было бы способно к руководящей и организаторской деятельности. Такие люди должны быть ориентированы на социально-значимые нормы поведения, обладать даром хороших рассказчиков, основывающемся на высоком уровне речевого развития, обладать хорошей адаптацией в социальной сфере; доминирование над другими удерживать в определенных границах.

Литература

1. Кочетов А. И. Как заниматься самовоспитанием. – М., 1991. **2. Мартенс Райнер.** Социальна психология и спорт: перевод с англ./Послеслов. В. И. Столярова. – М.: Физкультура и спорт, 1979. **3. Сараф М. Я.** Спорт и личность. Сборник статей. «Физкультура и спорт», 1975. **4. Сухомлинський В. О.** Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибр. твори: У 5-ти т. – К., 1976. – Т. 1. **5. Сухомлинський В. О.** Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибр. твори: У 5-ти т. – К., 1976. – Т. 2.

6. Щербань П.Формування духовної культури особистості //Рідна школа. – 1999. - № 7 –8

Алтунина А. А.

Брянковский колледж ЛНУ имени Тараса Шевченко

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ДУХОВНО- ПРАВСТВЕННОГО ВОСПИТАНИЯ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ

В настоящее время Украина переживает один из непростых исторических периодов. И самая большая опасность, подстерегающая наше общество сегодня, - не в развале экономики, не в смене политической системы, а в разрушении личности. Ныне материальные ценности доминируют над духовными, поэтому у молодых людей искажены представления о добре и зле, милосердии и великодушии, справедливости, гражданственности и патриотизме. Высокий уровень преступности вызван общим ростом агрессивности и жестокости в обществе. Молодежь отличается эмоциональной и духовной незрелостью. Широкий размах приобрела ориентация молодежи на атрибуты массовой, в основном западной культуры за счет снижения истинных духовных, культурных и национальных ценностей. Продолжается разрушение института семьи: формируются антиродительские и антисемейные установки. Постепенно утрачиваются формы коллективной деятельности и разрушается связь молодого человека с окружающим миром. [1]

У молодого покоління в настоящее время утрачен главный фактор развития личности - воспитание духа.

Актуальность проблемы духовно-нравственного воспитания связана с тем, что в современном мире человек живет и развивается, окруженный множеством разнообразных источников сильного воздействия на него. И это в первую очередь СМИ – телевидение, радио, Интернет. На мой взгляд их роль следует определить в какой то мере преступной, так как они насаждают жестокость, пропагандируют употребление алкоголя и наркотических веществ. Дебаты, которые может посмотреть любой молодой человек, проводятся в некорректной форме, с нарушением норм морали. Интернет содержит информацию негативного характера, контролировать которую не представляется возможным.

Духовность, нравственность - базовая характеристика личности, проявляющаяся в деятельности и поведении.

Какова же сущность основных понятий и факторы развития духовно-нравственного воспитания.

В педагогических источниках под «духовностью» понимается состояние человеческого самосознания, которое находит свое выражение в мыслях, словах и действиях. Она определяет степень овладения людьми различными видами духовной культуры: философией, искусством, религией, комплексом изучаемых в вузе предметов и т.д.

Если судить о понятии «нравственность» по «Словарю русского языка» С.И. Ожегова, то она представляет собой внутренние, духовные качества, которыми руководствуется человек; этические нормы; правила поведения, определяемые этими качествами.[2] Как видим, в этом определении понятия «духовность» и «нравственность» во многом перекликаются. Кроме того, в научных источниках понятия «нравственность» и «мораль» часто раскрываются как тождественные.

"Говоря о духовности, – пишут исследователи В. И. Слободчиков и Е. И. Исаев, – мы имеем ввиду, прежде всего, его нравственный строй, способность руководствоваться в своем поведении высшими ценностями социальной, общественной жизни, следование идеалам истины, добра и красоты... Нравственность есть одно из измерений духовности человека".[3]

Колледжи, на мой взгляд, являются важнейшим звеном в воспитательном процессе, который после школы продолжает раскрывать для молодых людей, будущих специалистов, общечеловеческие ценности – жизнь, добро, истина, красота. Особое значение на этом этапе жизни молодого человека приобретает формирование активной гражданской позиции, правовой культуры, толерантности, ответственности за свои поступки. Необходимо учитывать, что значительно изменился социально-психологический портрет студенчества – другие моральные критерии, жизненные ориентиры. И сегодня, как никогда на первом плане стоит проблема формирования моральных ценностей молодого человека. Неслучайно древние философы утверждали, что в обществе на первом плане должна стоять мораль, а на другом – закон. Я убеждена в

том, что человек с высоким уровнем моральных ценностей никогда не позволит себе нарушать закон.

В центре внимания всей воспитательной работы в нашем колледже находится студент и формирование его жизненных ценностей.

25 января 2013 года стал особым, незабываемым днем в истории нашего учебного заведения. Издавна этот день считается не только Татьяниным, но и днем студентов. А значит, праздник у всего учебного заведения - студентов нынешних и прошлых лет. И подарок они получили чудесный - часовой имени Св. Татьяны - от своего выпускника Геннадия Белоусова.

Мировой опыт убеждает, что рынок требует специалистов интеллектуально развитых, духовно богатых, специалистов, которые способны самостоятельно принимать решения и предвидеть возможные последствия своих действий, как для себя лично, так и для общества в целом.

Убеждена, что важнейшим источником прогресса и будущего нашей страны станут специалисты-интеллигенты, а интеллигентность как показатель нравственной и социальной зрелости человека проявляется в его образовании и культуре, честности и порядочности, неравнодушии к боли и страданиям окружающих. [4]

Литература

1. Игумен Евмений. Духовность как ответственность. 2. Сотрудничество в нравственном воспитании детей и молодежи. Новосибирск, 2005. **2.** «Словарь русского языка» С.И. Ожегова, М. 1989 г. **3.** Концепция воспитания и развития студента www.spb-nmt.ru/konc.htm • 147 КБ

Дмитрієва Я. В.

Науковий керівник Згінник Г.Л.

Стахановський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка

ЗНАЧЕННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА РАННІХ ЕТАПАХ ЖИТТЯ

Протягом всього життя людина відчуває на собі значний соціальний вплив, що призводить до формування тих чи інших поглядів на оточуючий світ. Але цей вплив не завжди позитивний, бо люди навколо дуже різні: одні ввічливі, інші – безтактні. Трапляються навіть випадки, коли одна людина образить іншу, але не тільки не вибачиться, а й не усвідомить своєї провини. Не усвідомить, бо не знає навіть елементарних норм етики, погано вихована, не дотримується загальнолюдських правил культурної поведінки.

Культурі поведінки потрібно вчити, причому правильним буде виховувати моральність від початку життя. Перші основи моральних норм людина засвоює у своєму першому соціальному середовищі – сім'ї. Тому дуже важливо, щоб батьки розуміли, що їх

негідна поведінка може занастити духовний розвиток їхньої дитини. Доки дитина маленька, вона приймає з зовнішнього світу всю інформацію про життя, просто не в змозі її фільтрувати і, якщо перший соціум надає їй негідну настанову на майбутнє, то надалі ця дитина може вибрати для себе негідний шлях для морального розвитку.

Питання про вибір віку для морального виховання розглядалося багатьма педагогами, психологами у різний час, у різних країнах. І хоч кожна думка мала свої національні та інші особливості, але вони переважно сходилися на тому, виховання треба починати на початку дитинства. Наприклад, за часів СРСР, коли ставили за мету виховання не тільки ввічливої людини, але й з яскраво вираженими комуністичними поглядами, великий педагог Василь Олександрович Сухомлинський писав: «Моральне виховання починається з перших кроків свідомого життя дитини, задовго до того, як вона зможе усвідомити ту істину, що комуністичний ідеал – це вершина моральної культури людства. Саме в молодшому віці, коли душа дуже піддатлива до емоційних впливів, ми розкриваємо перед дітьми загальнолюдські норми моральності, вчимо їх азбуки моралі» [3, с. 145-146]. Наше сучасне суспільство не є ідеологізованим, проте без цілеспрямованого виховного впливу на своїх маленьких майбутніх громадян обійтись все одно не може.

Виховання культури поведінки – важлива соціальна, педагогічна і психологічна проблема. Успішне її розв'язання, насамперед, залежить від правильного розуміння вихователями цього поняття. У педагогіці поняття «культура поведінки» трактується як система повсякденної поведінки, що відповідає загальнолюдським нормам і правилам, і характеризується вмінням знаходити правильний тон, підхід до спілкування з оточуючими людьми [2].

Дійсно, за час перебування у сім'ї, потім у дитячому садку діти вчаться розрізняти добре і погане, поважати старших, бути скромними, правдивими, чесними, тобто отримують вірну настанову для поведінки, різного виду діяльності тощо. Ця робота продовжується в молодшому шкільному віці.

Молодший шкільний вік – особливий етап формування ставлення людини до навколишнього світу. Цей вік сприятливий для продовження формування основ культури поведінки: молодші школярі здатні сприймати вимоги до власної персони, вони також піддатливі зовнішньому впливові, схильні до наслідування. На відміну від дошкільного віку, молодші школярі володіють більшими знаннями про взаємини між людьми у суспільстві, які вони здобувають з книжок, від учителів, батьків, інших людей, з власного досвіду спілкування з дорослими і ровесниками. Але, на жаль, знання моральних норм і правил не є гарантією вихованості. Уже на початку педагогічної виховної роботи важливо з'ясувати, які моральні уявлення склалися у дітей, виявити недоліки в їхньому вихованні, причини порушення нормі правил поведінки. Причини такого явища можуть біти різними: учні не знають, як слід поводитися; знають, але не вважають норми і правила обов'язковими для себе, не бажають поводитися правильно; дорослі, що оточують дитину, не показують зразків правильної поведінки; розбіжність у вимогах батьків і педагогів, що примушує дитину пристосовуватися до суперечливих виховних впливів [1].

У формуванні культурної поведінки, свідомої дисципліни повинно бути тісне співробітництво, тобто постійна взаємодія школи, сім'ї, громадськості, різних позашкільних і культурних установ. Про ефективність виховної роботи свідчить те, наскільки добре діти знайомі, вважають необхідним для себе і вміють виконувати правила для учнів; наскільки цінними та бажаними в дитячому колективі вважається доброта, чуйність, справедливість, ввічливість; чи вміють діти поступатися один одному, піклуватися про інших; як ставляться до таких негативних проявів, як боягузтво, наклеп, брехливість; наскільки сміливо і рішуче виступають проти несправедливості, грубості.

Вихованню морально-етичних норм слід приділяти найважливішу увагу у справі формування гармонійно розвиненої особистості. Дорослі, які бажають стати вихователями і дати дитині настанову на майбутній позитивний розвиток, перш за все повинні надихати її власним позитивним прикладом, ні в якому разі не травмувати хитку психіку дитини роздратуванням, злістю. Ще важливіше самому вкладати у виховання своєї дитини максимум зусиль, переживань і, що не менш важливо, дати зрозуміти дитині, що любите її всім серцем, бажаєте тільки добра. Дитина повинна відчувати тепло, турботу, має почувати себе потрібною у вашому житті: просить її допомогти вам, навіть якщо і не потребує цього, частіше хвалить її, навіть за маленькі успіхи, підтримуйте її у скрутну хвилину, незважаючи ні на що. Тільки тоді ви отримаєте розуміння, повагу, бажання проводити час не у інтернет-мережах, а в родині.

Література

1. **Богущ А. М.**, Смовська О. І. Етичні бесіди в 1-3 класах/ А. М. Богущ, О. 2. **Смовська.** – К.: Рад. Школа, 1981. – 140 с.
3. **Волкова Н. П.** Педагогіка: навч. посібник. 3-тє видання/ Н. П. Волкова. – К.: Академвидав, 2009. – 610 с. (Альма-матер).
4. **Сухомлинський В. О.** Вибрані твори. У 5-ти т./ В. О. Сухомлинський. – К.: Рад. Школа, 1977. – т. 4.

Пузанова Н. С.

Науковий керівник Гольчиков В. В.

Стахановський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка

МОРАЛЬНО-ДУХОВНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Духовний розвиток особистості на сучасному етапі набув надзвичайної актуальності. Домінування матеріальних цінностей над духовними призвели до спотворення уявлень про добро, милосердя, справедливості, громадянськості, патріотизму.

Багаторічне відчуження людини від справжніх духовних цінностей, від віри призвело до багатьох кризових явищ, пов'язаних із занепадом духовно-моральних ідеалів, значно вплинуло на посилення тенденції зростання жорстокого індивідуалізму, зверхнього ставлення до інших та приниження їхньої людської

гідності, зневаги до рідної культури та історико-культурних традицій.

Існує надзвичайно багато визначень духовності. В “Українському педагогічному словнику” С. Гончаренка духовність визначається як “індивідуальна вираженість у системі мотивів особистості двох фундаментальних потреб: ідеальної потреби пізнання й соціальної потреби жити, діяти “для інших” [5, С.106]. Духовність без людини, без особистості не існує. Духовність і пов’язані з нею моральність, піднесеність, ідеальність завжди особистісні. Духовність – внутрішня сила особистості, постійна змінюваність у бік удосконалення власних слабкостей і недоліків. Духовність – це зміна людського як виду життя в просторі, часі та об’ємі [10, С.9].

Духовне зростання людини є завжди прагненням “угору”, для здійснення якого необхідно уклінно ставитись до “об’єкта ідентифікації” – ідеалу, що довершує й підносить буття людини. Саме ідентифікація забезпечує духовне зростання й самовизначення людини: уклінне ставлення до ідеалу є умовою отожднення з ним, а потім – перевтілення в нього, людина створює себе за зразком й уподібненням [6, С.7]. Уявлюваний ідеал загострює внутрішні особистісні протиріччя між тим, що є (наявним), і тим, що має бути (кращим), активізує могутню енергію самостворення, сприяє розумінню життєвого призначення людини.

Ідентифікаційні механізми відіграють особливу роль у вихованні, сутність якого визначається у пробудженні “морального інстинкту” – своєрідної “духовної домінанти”, яка збирає й поєднує в єдиний образ думки людини, цінності, норми, визначає її життєву стратегію.

Відомо, що саме дошкільне дитинство є сензитивним періодом для формування засад духовності особистості.

Здійснення духовного виховання дошкільнят на засадах християнської педагогіки, враховуючи те, що освіта в Україні має світський характер, зазначає А. Богущ, має декілька шляхів.

Перший і найголовніший з них: створення родинного осередку духовності.

Другий шлях сенсифікації духовного розвитку дошкільнят – це вивчення Біблії в недільних школах, що працюють при церквах і християнських організаціях, в гуртках у дошкільних закладах, школах.

Третій шлях духовного виховання дітей – це прилучення вихованців дошкільних закладів до державних релігійних свят, таких як Різдво Христове, Великдень [4, С.4].

Практика роботи дозволяє констатувати, що слабким ланцюгом у справі духовного виховання дитини є родина. Більшість батьків не розуміють, що саме в дошкільному віці відбувається засвоєння соціальних норм, моральних вимог і зразків поведінки через наслідування. Допоможуть у вирішенні цієї проблеми різноманітні форми роботи з батьками дошкільнят: батьківські збори на духовно-моральну тематику; лекторії; семінари-співбесіди, тематичні семінари; факультативні заняття; анкетування й тестування батьків.

Серед напрямів роботи з дітьми слід визначити: духовно-освітній (заняття, бесіди морально-етичного змісту, поради і т. ін.), оздоровчо-виховний (свята, розваги, рухливі ігри, ігри з будівельним матеріалом, сюжетно-рольові, театралізовані ігри, прогулянки, екскурсії, подорожі тощо). культурно-пізнавальний (зустрічі, цільові прогулянки).

Література.

1. **Богуш А.** Уроки духовності дітям / А. Богуш, В. Сучок. – Одеса: СВД Черкасов, 2005.
2. **Богуш А.** Українське народознавство в дошкільному закладі / А. Богуш, Н. Лисенко. – К.: Вища школа, 2002.
3. **Богуш А.** Українське народознавство в дошкільному закладі: Практикум / А. Богуш, Н. Лисенко. – К.: Вища школа, 2003.
4. **Богуш А.** Духовне виховання на засадах української християнської педагогіки // Дошкільне виховання. – 2005. – №8.
5. **Гончаренко С.** Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997.
6. **Запесоцкий А.** Гуманитарное образование и проблемы духовной безопасности // Педагогика. – 2002. – №2.
7. **Лисенко Н.** Повернімось до джерел духовності // Дошкільне виховання. – 2004. – №4.
8. **Марусинець М.** Педагог – уособлення духовності нації // Дошкільне виховання. – 2004. – №4.
9. **Султанова Н.** Духовно-нравственное воспитание дошкольников / Н. Султанова, Н. Цилько // Дошкольное воспитание. – 2004. – №5.
10. **Шевченко Г.** Духовність особистості в контексті сучасного світорозуміння // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2004. – № 5.

Ведернікова А.Г.

Науковий керівник Трикоз Т.С.

Рубіжанський політехнічний коледж імені О.Є. Порай-Кошиці

ЛНУ імені Тараса Шевченка

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ

Студентство - найбільш розвинена в інтелектуальному плані частина молоді, наше моральне, соціальне й економічне майбутнє. Оскільки однією з головних ролей у формуванні особистості відіграє сім'я, в своєму дослідженні я спробувала визначити цінність і значимість сімейних відносин для студентської молоді, а також ступень готовності до сімейного життя.

Актуальність даної проблеми обумовлюється особливостями, що характерні

для становлення і розвитку сучасної сім'ї: омолодження шлюбу, збільшення числа розлучень, зв'язаних переважно з невмінням чоловіка і жінки будувати свої взаємини, з невірними уявленнями молодих людей про ролі чоловіка і жінки в родині.

Неміцність сучасних шлюбів в значній мірі визначається тим, що у молоді не виховується щира повага до сім'ї.

Спеціальну підготовку до сімейного життя слід практикувати ще в школі і проводити її на всіх етапах вікового розвитку.

Тому навчальні заклади покликані виконувати соціальне замовлення не тільки на підготовку фахівців в тій чи іншій галузі професійної діяльності, але й на формування готовності молодих людей, що навчаються в ній, до щасливого сімейного життя і виховання підростаючого покоління.

Підготовка студентської молоді до сімейного життя є, по суті, завершальним етапом на тривалому шляху формування юнаків і дівчат як чоловіків і дружин, батьків і матерів.

Головне - донести до молодих людей цінності сім'ї. При виконанні цього завдання можуть вибиратися різні форми навчальних занять: лекції; бесіди; практикуми, мають мету відпрацювати певні навички й уміння, наприклад, етика поведінки, культура поведінки юнаків і дівчат, мікроклімат сім'ї і т.д.; роздуми (про життя, про себе, про самовиховання, про особливості юнацького кохання); зустрічі (з фахівцями в галузі медицини, психології, педагогіки, етики та ін.).

Для ефективності занять можна використовувати проблемні ситуації, практичні завдання, конференції, анкети, закриті питання, рольові, творчі, дидактичні ігри, тести, фільми-уроки, експрес-опитування, сімейні вітальні.

Молодим людям необхідно розкрити значимість сім'ї, соціальні ролі подружжя і батьків; а також наші моральні якості: рівноправне ставлення до іншого, дружба, повага до матері, батька, старших і молодших, відповідальність і вірність, чесність, стриманість, доброта, поступливість, усвідомлення моральних основ шлюбно-сімейних уз, любов, як витоку шлюбу, почуття обов'язку перед чоловіком (дружиною), сім'єю, дітьми; правильне уявлення про ідеального чоловіка, дружину, батька, матір.

Робота по підготовці дівчат і юнаків до майбутньому подружжю в навчальний і не навчальний час з урахуванням наявних вікових, психологічних особливостей студентів дасть можливість формувати серйозне, вдумливе ставлення до проблеми сім'ї та шлюбу.

У моему дослідженні розкривається роль сімейних духовно-моральних цінностей у формуванні у студентів готовності до сімейного життя і виховання у них відповідального батьківства (материнства або батьківства).

У вихованні майбутнього сім'янина величезна роль належить родині. Сім'я є первинним інститутом соціалізації підростаючого покоління, передачі досвіду сімейного життя.

Поведінка батьків, їхнє спільне життя, подружні відносини в батьківській

сім'ї створюють у дітей уявлення про сім'ю і шлюб, мають значний вплив на формування установок дітей до питань статі, на їх ставлення до протилежної статі.

Таким чином, сім'я, робить найсильніший вплив на підготовку молоді до самостійного сімейного життя. Дитина вбирає в себе все, що відбувається в сім'ї як «губка» і надалі, в більшості випадків, проєктує всі на свою власну сімейне життя. Шляхом анкетного опитування та інтерв'ю визначалися уявлення про майбутню сім'ю серед студентської молоді віком від 16 до 19 років.

Зроблено аналіз відповідей опитаної молоді з наведенням прикладів в процентному співвідношенні.

В питаннях анкети я хотіла з'ясувати в якому віці на думку студентської молоді найкраще брати шлюб чоловіку та жінці, чи потрібна спеціальна підготовка молоді до сімейного життя, який вибір форм шлюбно-сімейних відносин найбільш зустрічається у молоді, мотиви вступу в шлюб, готовність до батьківства, ставлення до можливості дошлюбних сексуальних відносин, чи є для молоді взірцем сімейне життя їхніх батьків, , хто повинен займатися вихованням дітей, , чи вважають опитані що готові вступити в шлюб?

З результатів анкетування та опитування слід визначити , що незважаючи на обумовлене акселерацією прискорення статевого дозрівання підлітків і одночасне ослаблення зовнішнього контролю за їхньою поведінкою, нормативні орієнтації сьгоднішніх юнаків і дівчат істотно розходяться з уявленнями їхніх батьків і дідів. До того ж самі ці орієнтації досить суперечливі.

Установлено, що ці уявлення відрізняються недостатньою повнотою, розбіжностями в поглядах юнаків і дівчат, невисокою оцінкою ними себе як майбутнього чоловіка і жінки, сімейних ролей і їх розподілі між чоловіком і дружиною.

У цілому самооцінка молоді в цій області є невисокою. Виявлені особливості шлюбно-сімейних уявлень молодих людей необхідно враховувати в процесі їхньої цілеспрямованої підготовки до сімейного життя.

Підсумовуючи , можна зробити висновки , що в Україні в останні роки відбувається скорочення народжуваності, збільшення кількості розлучень, зростання кількості дітей народжених поза шлюбом, зростання кількості цивільних шлюбів, майже повна відсутність знань у молоді про сімейне життя. Все це актуалізує проблему підготовки молоді до створення власної сім'ї, а особливо молоді до майбутнього відповідального шлюбу, як основну проблему розвитку майбутнього суспільства. Покращення знань молоді про соціально-психологічні процеси, які відбуваються при становленні молоді сім'ї, є однією з форм зміцнення майбутньої сім'ї. Всі вище зазначені тенденції у розвитку сучасної сім'ї обумовлюють, на мій погляд, необхідність розробки нових підходів до процесу підготовки молоді до сімейного життя, а саме, розробку програм формування у студентської молоді усвідомленого ставлення до сімейного життя.

Література

1. Науково-методичний збірник./ За ред. Т.В. Говорун.- К.: ІЗМН, 1996.- 168с.
2. **Демидова Т.А.** Особенности формирования представлений о будущей семье у старшеклассников: Дис. канд. психол. наук, 19.00.07 / Национальный педагогический университет им. Драгоманова – К. 2003, 272с.
3. **Кисарчук З.Г.** Особенности брачно-семейных представлений старшеклассников.// Психология: Респ. науч.- метод. сб./ Под ред. Л.Н. Проколенко. - К.: Рад. шк., 1990.- Вып. 34 С. 65- 73.
4. **Колесов Д.В.** Беседы о половом воспитании. - М.: Педагогика, 1990. - 190с.
5. **Кравець В.П.** Психологія сімейного життя. В 2т. -Тернопіль, 1995. Т.2- 396с.
6. **Мачуська І.М.** Засоби формування культури міжособистісного спілкування старшокласників у їх підготовці до сімейного життя / Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: Збірник наукових праць. – К.: 2002. – Кн. 1. С. 21 – 27.
7. **Мудрик А.В.** Время поисков и решений или старшеклассникам о них самих.- М.: Просвещение, 1990.- 191с.
8. **Постовий В.Г.** Сучасна сім'я і її педагогіка / Ін-т системних досліджень освіти АПН України. Ін-т педагогіки. – К.: Освіта, 1994. – 64с.

Зарудна К.Є.

Науковий керівник Тиха Ю.М.

Рубіжанський політехнічний коледж імені О.Є. Порай-Кошиці

ЛНУ імені Тараса Шевченка

ХАРАКТЕРНІ РИСИ ОБРАЗУ СХІДНИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК

Ніяке людське суспільство не може гармонічно розвиватися, наблизитись до більш високого стану, якщо в ньому принижена роль жінки і немає балансу взаємовідношення двох сторін чоловіків та жінок. Положення жінки виявляє дійсну ступінь цивілізації того чи іншого соціального або ж релігійного суспільства, і безпомилково відображає ступінь розвитку у її членів принципу гуманізму, рівносилля та милосердя.

Сучасна історична наука виявляє підвищений інтерес до крос-культурних, міжетнічних, релігійних досліджень. Особливе місце у цьому ряду посідає вивчення конкретних етнокультурних груп і лінгвокультурних спільнот. А з урахуванням значущості проблеми взаємин між Західним світом та ісламським Сходом актуальність досліджень специфіки життя автохтонного населення ісламських країн важко переоцінити.

Мусульманське суспільство споконвіку було патріархальним, як, утім, і християнське: чоловіки очолювали держави і були головними в сім'ї. Верховенство чоловіка над жінкою обґрунтовувалося принципами сповідуваної релігії, причому як в ісламі, так і в християнстві. Однак це верховенство не повинно було означати обмеження прав

і можливостей жінки, відповідно до, знову ж таки, релігійних догматів. Під впливом Корану в ісламі сформувався ідеал жінки. Величезну роль у цьому відіграли й інші релігійні тексти та традиції.

За ісламом найперша сфера діяльності жінки – домашнє господарство. З моменту створення Аллахом вона призначена передусім для дому, родини. Така роль вважається в ісламі почесною. Дружина повинна підкорятися чоловікові повністю, а він зі свого боку мусить бути уважним і піклуватися про її благополуччя. "Вони (жінки) – одіж для вас, а ви (чоловіки) – одіж для них" [1].

В Ісламі повага до матері і цінності материнства є нероздільними. Коран вчить доброго ставлення до батьків на перше місце відразу після поклоніння Всемогутньому Аллахові. У Корані говориться про величезну роль матері в народженні і вихованні дитини.

Безперечною й неперушною аксіомою в Ісламі є те, що згідно з Ісламським правом жінка є живою людською істотою, що має точно таку ж душу, як і чоловік. Коран дає чіткий доказ тому, що жінка повністю рівна із чоловіком перед Богом у своїх правах і обов'язках.

Проте традиційний уклад диктує інші умови, адже до епохи Ісламу за жінкою практично не визнавалася ніяка соціальна роль ні в якому суспільстві. Вона була лише товаром, який купується і продається. Якщо жінка йшла з дому свого батька, то повністю втрачала свою свободу. Вона не мала права висловлювати свою думку ні в якій справі. У деяких народів жінка у випадку смерті свого чоловіка повинна була стати дружиною когонебудь із його родичів. Їй не можна було навіть повертатися до будинку своїх батьків, бо вона вважалася невід'ємною частиною сім'ї свого чоловіка. Природно, ні про яку повагу до неї не могло бути й мови [4].

Більшість впевнені, що жінка в ісламському світі – безправна і схожа на рабину, яка не знімає паранджу, і не може займатися ніякою роботою окрім дітей та дому. Проте у більшості арабських країнах це вже давно не так...

Навіть у таких, як Саудівська Аравія, жінки хоч і носять чорну одіж з голови до п'ят, але вони грають досить велику роль, як в бізнесі так і в політиці. Легенди про гареми давно спростовані, адже жінка має досить великий вплив на свого чоловіка навіть на Сході. Якщо чоловік кохає її то вона має повне право не давати згоду на шлюб з другою жінкою. У наш час ми можемо бачити, як нове покоління арабських жінок відрізняється від старого, це проявляється усфері бізнесу, одіжі та у сфері діяльності.

Релігія повернула жінці її гідність. Вона стала користуватися повагою та увагою в будинку свого батька, і ми бачимо, що їй роблять честь жити гідно в будинку чоловіка. Вона має можливість висловлювати свою думку, відвідувати рідних і підтримувати з ними зв'язки. Коли ж вона стає матір'ю, то перетворюється на берегиню дітей і в джерело, що б'є щастям і любов'ю.

Мусульманка відрізняється першим чином внутрішньою чистотою, благородством та мудрістю. Ці якості вона виховує в собі і хоче бути найкращою в наслідуванні приписанням Аллаха.

Поведінка мусульманки несуча скромність, мораль, благобажання. Вона не видима на публіці, але в укладі її життя занесений успіх здорового суспільства та процвітання. Віруючу

жінку можна зрівняти з золотом, яка має таку ж чистоту, чистий розум як природа. Якщо слідувати писанню Ісламу мусульманка бачить залог своєї безпеки в релігії. Виховувати в собі доброту, вона знаходиться у гармонії з собою та світом, йде назустріч Всевишньому Аллаху [1].

Іслам поважає право жіночої праці - творча праця, на благо сім'ї та суспільства. В Ісламі не має абсолютної заборони жіночої праці, але приймається увага на особливу природу жінки, Шаріат написав декілька правил жінці яка працює, охорону її честі, здоров'я та безпеки:

1. Жінка по можливості повинна працювати окремо від чоловіка.
2. Жінка яка бажає працювати, повинна отримати згоду чоловіка, батька, брата чи опікуна.
3. Праця не повинна заважати або ж шкодити здоров'ю жінки.
4. Жінкам рекомендується застосовувати свою працю там де вона була б найбільш ефективною.
5. Робота не повинна займати дуже багато часу. Жінка повинна проводити більше часу з чоловіком та дітьми.
6. Жінці не можна користуватися косметикою та парфумами в не дому. Треба одягатись без залишків і вести себе пристойно як подобає Істинній та віруючій жінці [2].

Власне, українка, як мало котра жінка в Європі, була зв'язана і з військовою, і з героїчною військовістю. Жінки можуть заступити своїх братів, що упадають, що в тяжких обставинах, вони можуть в шаленому вирі боротьби шляхетно згинуги як жертва.

Українка має більшу індивідуальність ніж жінки інших, передовсім сусідніх народів. Слід зазначити, що кермує українською родиною жінка. Мужчина виступає назовні як представник і оборонець, але найголовніше духовне внутрішнє життя і формування опінії родини спочиває в руках жінки. Особливо видно цю перевагу, коли споглядаємо пересічну міщансько-селянську родину. Жінка у родині є носителькою не тільки щастя щоденності, не тільки поняття справедливості, але й суспільної й расової моралі. Вона більше, ніж мужчина, формує расу [3].

Образ жінки в історії та народному світогляді ґрунтується на ієрархічному протиставленні чоловічого та жіночого начал. Попри переважання в українській свідомості патріархального канону у відносинах між чоловіком і жінкою, ще з середніх віків правосуб'єктність жінки була закріплена законодавчо: вона мала право обстоювати свою безпеку, гідність та майнові права в суді.

Становище жінки в українській сім'ї зумовлене особливими господарсько-майновими правами жінки. Володіння рухомим і нерухомим майном, контроль над певною господарсько-виробничою сферою та змога розпоряджатися деякими грошовими сумами сприяли доволі високому статусу заміжньої жінки-господині. У сім'ї зберігався гендерний розподіл праці. Сфери активності чоловіка та жінки розглядалися як взаємодоповнюючі, однаково значущі для повноцінного функціонування сім'ї як господарської одиниці, що спричинилось до партнерських стосунків у сім'ї.

На рівні особистих стосунків подружжя помітною була гендерна ієрархія, що

виявлялась у подвійних стандартах моральної оцінки поведінки чоловіка та дружини. Особливість українського сімейного патріархату полягає в тому, що соціонормативна культура допускала можливість здобуття дружиною лідерських позицій.

Світоглядний образ матері наділений рисами ідеалу, що є для українців утіленням усіх людських чеснот та самої ідеї гуманізму. У догляді та вихованні дітей поряд із матір'ю важливою була роль інших членів сім'ї [3].

Еволюція статусу зумовила природну зміну гендерної ролі жінки в сучасному, зокрема українському, суспільстві: вона часто перебирає на себе обов'язки глави сім'ї, збільшує свій публічний статус, домінує в ряді гуманітарних галузей суспільства – освіті, медицині, культурі тощо. Українська традиція забезпечила те, що набуття нового статусу не вимагає від українки змагання за нього та спеціальних публічних дискусій, як це прийнято в західному суспільстві.

І в арабському світі, і в українському середовищі є свої позитивні та негативні явища. Звісно, мусульманці легше жити, дотримуючи всіх приписів віри в ісламському суспільстві. Але, з іншого боку, в арабських країнах є велика проблема з дотриманням соціальних прав жінок: багато батьків, чоловіків вважають, що жінка повинна сидіти вдома, не турбуючись про свою освіту і роботу. Це народні традиції, котрі не мають відношення до ісламу. Тому жінки-мусульманки краще почуваються в європейських країнах (у тому числі й в Україні), де вони можуть учитися і працювати собі на благо. Але й тут є речі, які можуть зашкодити жінці: це акцент на її зовнішності та матеріальній заможності, а не на душевних і розумових рисах. Крім того, в арабських країнах жінка з віком користується дедалі більшою повагою, на відміну від західних, де цінують молодість і гарну зовнішність.

Життєвий світ ісламської жінки, на відміну від життєвого світу жінки слов'янської, більш традиційний. Культурні фактори мають більш стабілізуючий вплив на організацію життя жінки-мусульманки.

Література

1. Жінка в ісламському світі. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-1de21d193b182/list-b8afbc4326>.
2. **Золоті** правила ісламської жінки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://readr.ru/vokrug-sveta-ghurnal-vokrug-sveta-9-za-2005-god.html>.
3. **Липа Ю.** Українська жінка. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.dotyk.in.ua/women_ua.html.
4. Справочник Мусульманской Женщины. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tatar-moscow.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=159:--&catid=40&Itemid=48.
5. Велика енциклопедія географії. – Київ: Махаон, 2005. – 504 с.

Бордюгов А.Л.

Науковий керівник Ратушна Т.М.

Кремінське обласне медичне училище

ГРАФІТІ ЯК ВИД СУЧАСНОГО МОЛОДІЖНОГО МИСТЕЦТВА

Актуальність теми: вибір цієї теми дослідження був зумовлений поширенням останнім часом в Україні такого загадкового явища як графіті, у якого є як прихильники, так і противники. Члени культурологічного гуртка вирішили дослідити це унікальне явище і довести, що графіті – це не завжди хуліганство, а форма сучасного вуличного мистецтва.

Мета роботи – дослідити таке явище сучасної культури як графіті.

Вона передбачає розв’язання таких **завдань**:

- вивчити історію виникнення графіті;
- вивчити явище графіті в Україні;
- детальніше розглянути стилі й напрями сучасного графіті;
- з’ясувати значення графіті у житті сучасної молоді.

Джерела матеріалу роботи – мережа Інтернету, вулиці міст Рубіжне, Северодонецьк, Кремінна, Луганськ, стіни будинків, підземних переходів, гаражів, таксофонні кабінки, транспорт, під’їзди і сходи; інтер’єри публічних закладів.

Збір матеріалу проведено протягом листопада-грудня 2012 року методами вивчення інформації мережі Інтернету, опитування, спостереження.

Практичне значення роботи: матеріал дослідження можна використовувати в навчально-виховній роботі.

ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЛЮДИНИ

Сторожева А.В.

Науковий керівник Згінник Г.Л.

Стахановський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК БАЗИС ДЛЯ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Толерантність – це не просто модне слово, яке вже звикли вживати за потребою чи без неї. Це важливий аспект розвитку особистості, її становлення як гуманної комунікабельної індивідуальності [1, с. 32], що починається вже у ранньому віці, особливого розвитку набуваючи у молодшій школі.

Життя школяра наповнено різноманітними труднощами. Після виховання у родині, життя за родинними культурними нормами, котрі в такому віці здаються єдино вірними, дитина іде до школи, де може зустріти дітей, які живуть за іншими нормами (релігійними, етнокультурними) або які просто відрізняються від неї зовнішньо – інвалідів або дітей з іншим кольором шкіри. Ось з чого може розпочатися розвиток як толерантної особистості, так і нетолерантної. В останньому випадку може розпочатись знущання над «дивним» однолітком, особливо якщо він такий в класі один. Може дійти навіть до фізичного насильства над ним або до відторгнення «не такої» дитини нетолерантним колективом. Ці проблеми виникають тому, що в колективі немає толерантності, і нетерпимість до відмінностей один одного провокує появу конфліктів, подолати які складно для молодшого школяра. Тому значення толерантності важко переоцінити.

Толерантна особистість в першу чергу поважає погляди інших, їхнє право бути іншими [2], вона тверезо оцінює життєві ситуації, бо має високий рівень антиципаційних здібностей і є емоційно врівноваженою, адже наявність толерантності попереджує конфлікт із іншими членами соціуму.

Як наслідок, школяр має повну свободу обирати свої погляди, стиль життя та інше, керуючись лише власними інтересами. Таким чином, особистість під час свого розвитку не зазнає насильства на шляху зросту і є природно сформованою.

Толерантні люди легше співпрацюють, бо кожен здатен прийняти відмінності іншого [3, с.58], а в умовах школи, тобто конкретного класу, це сприяє установленню дружніх контактів між учнями і встановленню позитивного мікроклімату в колективі. У школяра зміцнюється впевненість у собі як незамінному і унікальному члені групи, що укріплює інші вольові якості – цілеспрямованість і сміливість.

Отже, толерантність є надійним фундаментом, що створюватиме сприятливі умови для виховання та розвитку різносторонньої особистості молодшого школяра. Тому педагогам, зайнятим у системі виховання в початковій школі слід звернути свою увагу на

цей аспект виховання, бо вчасно сформована здатність до толерантності – запорука вдалого подальшого розвитку особистості школяра.

Література

1. **Асмолов А.Г.** Мы обречены на толерантность//Семья и школа. – 2001. – №11-12 – с.32.

2. Декларация принципов толерантности. Утверждена резолюцией 5.61 генеральной конференцией ЮНЕСКО 16 ноября 1995г. / Толерантность // Энциклопедия социологии, 2003// <http://slovari.yandex.ru>

3. **Овчинникова Ю.В.** Единство разных: Методико-библиографические материалы по формированию установок толерантного сознания в молодежной среде // Школьная библиотека. – 2004. – №5. – с.58.

Стародубцева Я.В.

Науковий керівник Донцова Т.В.

Старобільське обласне медичне училище

ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Жодне суспільство не є і не може бути однорідним, тому що кожне суспільство складається з людей, різних не тільки за етнічним походженням, віросповіданням, політичним поглядам, але і за віком, статтю, інтересам, вихованню, матеріальному становищу.

Якість будь-якого суспільства залежить від здатності людей співіснувати одне з одним, поважати і підтримувати, навчатися одне від одного, об'єднувати свої зусилля в ім'я загального добра, для поліпшення свого матеріального й духовного життя.

В умовах соціального розмаїття, виховання молоді не можливе без принципів толерантності.

Толерантність означає поважання, сприйняття та розуміння багатого різноманіття культур нашого світу, форм самовираження та самовиявлення людської особистості.

Сучасна молода людина живе в дуже багатогранному світі, в якому панують не тільки людські чесноти, а ще й жорстокість та негатив реального життя, і тільки толерантність до інших людей і дотримання ними певних загальнолюдських цінностей може врятувати наш світ від ворожечі та конфліктів .

Метою доповіді є розкриття поняття «толерантність» та висвітлення форм роботи по установленню толерантних відносин серед студентської молоді; виховання уважності до інших людей; сприяння формуванню ціннісних установок на толерантне спілкування та навичок толерантної поведінки, звичок; виховувати чуйність, взаємоповагу, людяність, терпимість і небайдужість.

Одним із основних напрямків виховної роботи в училищі є забезпечення

толерантної поведінки студента в соціальному середовищі. Формуванню толерантності сприяють знання, відкритість, спілкування та свобода думки, совісті і переконань.

Маючи соціальне коріння та будучи демократичною цінністю толерантність формується поступово день за днем. Це тривалий процес, що проходить певні стадії встановлення відносин, формування позитивного уявлення, спілкування шляхом обміну думками, виявлення подібностей та розходжень, перехід до спільної участі та взаємодії.

Процес спілкування – основа толерантності. Саме цей процес припускає наявність двох активних сторін, тому дуже важливий такий аспект, як уміння слухати. Чути і слухати – поняття різні, і найчастіше останнє з них ігнорується. Для формування успішних стосунків з іншими людьми дуже важливо бути гарним слухачем.

Уміння поводити себе в соціумі, - певно, найважливіша з проблем, що стоять перед молоддю.

Серед 1-4х курсів відділення «Сестринська справа» було проведено анкетування для виявлення рівня толерантності серед студентської молоді. Близько 5% від загальної кількості опитаних студентів потребують корегуючих заходів, з метою попередження конфліктних та стресових ситуацій для співіснування з іншими у гуртожитку та навчальних групах. Слід зазначити, що 90% володіють навичками толерантної поведінки в соціумі.

Основні напрямки виховної діяльності медичного училища, враховуючи багатоаспектність поняття толерантність, базуються на вихованні толерантної свідомості студентів. Заплановані та проведені заходи,

присвячені питанням діалогу культур, милосердя, поваги до людей старшого віку та людей з обмеженими можливостями, патріотизму, розглядаючи їх через призму толерантності. Такими заходами є: Міжнародний День інвалідів, День людей похилого віку, День Перемоги, «А час і досі не загоїв рани», присвячений річниці виводу військ із Афганістану, «Рятуймося в пізнім каятті» до річниці Чорнобильської трагедії, День медичної сестри та інші.

Таким чином **толерантність** - необхідна умова для налагодження і підтримки стосунків

Успіх будь-якого процесу, у тому числі виховного чи навчального, залежить від об'єктивного оцінювання дійсності, вміння правильно ставити цілі, планувати, реалізувати, координувати, постійно аналізувати й оцінювати дійсність, створювати дієве багатостороннє партнерство.

Література

1. Ашиков В. “Азбука мира”: программа воспитания толерантности и основ культуры мира для детей старшего дошкольного возраста / В. Ашиков, С. Ашикова // Дошкольное воспитание. - 2003.- № 8.- С.28-38; № 9.- С.32-38.

2. Безкоровайна О. З педагогікою толерантності у третє тисячоліття / О. Безкоровайна // Педагогіка толерантності. - 2003.- № 3.- С.4-11.

3. Декларація принципів толерантності // Освіта України. - 2003.- № 83.- С.

4. Коновалова М. Терпимость – ключ к благополучию общества / 4. М. Коновалова // Библиотечное дело .- 2006.- № 6.- С.27-28.

5. Хомутинникова Н.Н. Ідеї милосердя і толерантної педагогіки Абрахама Маслоу -Педагогіка толерантності-1998, №3-4 -с. 97-100.

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ

Мартинюк Т.В.

Науковий керівник Нохтенко А.І.

Стахановський промислово-економічний технікум

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ОСОБИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Виховання - велика справа:
воно вирішує долю людини.

В. Белінський.

Мабуть, важко не погодитись з таким висловлюванням. Рівень виховання людини, на мою думку, один з найвагоміших факторів, який може вплинути на місце особи у суспільстві, визначити її як індивіда та підкреслити загальний культурний рівень. «Зокрема, правова вихованість представляє собою внутрішній духовно-правовий стан, в якому перебуває особа в момент прийняття рішення про необхідність поводити себе відповідно до вимог норм права. Це стан правосвідомості особи, рівень її правової культури, готовність до правомірної поведінки. Вищий рівень правової вихованості - це не тільки знання права і розуміння необхідності виконувати правові приписи, але і сформоване ставлення до права і правового закону як до вищих цінностей» [1,с.113].

Одним із аспектів усебічного розвитку особистості є висока правова культура. Адже не можна вважати фізично здорову людину гармонійно розвиненою, коли вона, маючи широкі знання, добре працюючи або навчаючись, порушує закони, права. Саме позитивна правова свідомість є передумовою правомірної поведінки студентської молоді та певною мірою обумовлює режим законності і правопорядку в суспільстві й державі. «Правова свідомість будь-якої людини не виникає з нічого, вона формується поступово, протягом усього її життя. Важливу роль у цьому процесі відіграє правове виховання, яке може здійснюватися різними способами та в різноманітних формах» [2,с.1].

Проте, на жаль, соціально-економічна ситуація початку XXI ст. в суспільстві не сприяє формуванню належного морального середовища для виховання дітей і молоді. Несприятливе побутове оточення, важке матеріальне становище сімей і погіршення на цьому ґрунті внутрісімейних стосунків, недоліки в організації виховання і скорочення кількості навчальних закладів - все це призводить до збільшення числа дітей, підлітків та молоді, поведінка яких виходить за межі моральних і правових норм. Швидко збільшується кількість тих, хто не вчиться і не працює. Зростає дитяча та підліткова злочинність. «За 6 місяців 2011р. неповнолітніми в Україні скоєно 11 тис. 781 адміністративне правопорушення, що на 59,4% більше, ніж за аналогічний період 2010 р. Про це йдеться в листі «Про стан злочинності серед неповнолітніх у I півріччі 2011 та основні завдання органів управління освітою щодо профілактики правопорушень серед неповнолітніх» Міністерства освіти та науки, молоді і спорту України» [3,с.1].

Аналізуючи проблеми правового виховання студентів, слід зазначити, що в цій роботі є певні недоліки. По-перше, в її змісті більше уваги приділяється питанням кримінального права; по-друге, перевага надається вивченню прав майбутніх фахівців і менше уваги вивченню обов'язків; по-третє, у правовому вихованні недостатньо наголошується на особистій відповідальності людини за свої вчинки; по-четверте, практично відсутнє обґрунтування справедливості правових законів і норм (головний акцент робиться на заборонах). З метою усунення цих недоліків необхідно вдосконалювати систему правового виховання в сучасному ВНЗ, враховуючи особливості сучасного стану формування громадянського суспільства та правової держави. «Так, ВНЗ повинні здійснювати :

- озброєння майбутніх фахівців знаннями законів, підвищення їх юридичної обізнаності;
- формування у студентів правової культури і правової свідомості як сукупності правових уявлень, поглядів, переконань і почуттів, що визначають ставлення особистості до вимог законів, регулюють її поведінку в конкретній правовій ситуації;
- ознайомлення студентів зі світовим та вітчизняним досвідом правового виховання (США, Японія, СРСР, Україна);
- формування у майбутніх фахівців поваги до держави, Конституції України та необхідності дотримуватися вимог законодавчих актів, що діють у суспільстві;
- спонукання студентів до самовиховання як свідомого правового самовдосконалення;
- формування у студентів нетерпимого ставлення до правопорушень і злочинності, прагнення взяти посильну участь у боротьбі з цими негативними явищами»[4,с.237-238].

Проте, безумовно, не можна обмежуватись лише засвоєнням певної суми знань про право майбутніми фахівцями. Важливе місце в цьому процесі посідає і соціальне середовище, тобто оточуючі студента суспільні, матеріальні, духовні та інші умови його існування. У вузькому значенні – це мікросередовище, яке включає соціальне оточення людини (родину, навчальний, трудовий колектив, групу та ін.). Прилучення учнівської молоді до правової культури збагачує її духовне життя. Водночас знання нею своїх прав та обов'язків розширює можливості їх реалізації, зокрема й у власних інтересах. Правове виховання зміцнює життєву позицію, підвищує громадянську активність, загострює почуття непримиренності до негативних явищ. Отже, завдяки правовому вихованню в людини має бути вироблена внутрішня потреба жити і діяти відповідно до норм права, неухильно дотримуватися правил людського співіснування та вимог українських законів.

Література

1. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: Підручник. – 2-ге видання. – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. – 520с.
2. Інтернет-ресурс: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pib/2011_3/PB-3/PB-

3_10.pdf Деменко О.І. Особливості основних форм правового виховання студентської молоді.

3.Інтернет-ресурс: <http://education.unian.net/ukr/detail/191526> Українське незалежне інформаційне агентство новин (УНІАН). Інтернет-видання «Главред».

4. **Шефель С.В.**, Якимова С.І. Правове виховання студентів ВНЗ України// Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого №10, 2011.

Жирліцин Є.В.

Науковий керівник Суханова В.В.

Лисичанський гірничий технікум

Я - ГРОМАДЯНИН НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

У сучасних умовах формування громадянського суспільства все більше уваги приділяється правовому вихованню студентів, формуванню в цілому позитивного та відповідного ставлення майбутнього фахівця до правових норм української держави.

В останні роки правовий статус громадянина України згідно із законодавством значно зріс завдяки прийняттю Конституції України, яка закріпила у декларативній формі основні права людини і громадянина. Але в Україні склалася така ситуація, коли більшість громадян не знають своїх прав або, якщо навіть знають, то не можуть їх реалізувати, що негативно впливає на формування особистості.

Конституція України поклала на державу важливий обов'язок доведення до відома законів та інших нормативно – правових актів, що визначають права і обов'язки громадян. Недостатня обізнаність у питаннях права досить часто є причиною порушень у цій сфері.

У нашому суспільстві, яке проголосило курс на розбудову демократичної, правової держави, студентству, молоді належить важлива роль щодо реалізації поставлених завдань.

Без глибоких правових знань еволюційний розвиток суспільства неможливий. Правова освіта і правове виховання передбачають створення системи навчання і виховання, направленої на формування нового, вищого рівня правової культури особистості. Сьогодні інтенсивно твориться правова база, приймаються нові закони. У вихованні молоді важливо своєчасно інформувати їх про прийняття того чи іншого правового акту, тому що він починає діяти з часу його прийняття. Особистість, яка порушила правову норму цього акту, не може виправдовувати свої вчинки тим, що не знала про його існування. Саме знання вимог законів є передумовою їх дотримання. Окрім цього, своєчасне інформування привчає особистість постійно цікавитись правовим життям країни.

Кризові явища в нашому суспільстві негативно впливають на формування моральних і загальнолюдських цінностей, сприяють зниженню життєвого рівня

населення. Ми є свідками стрімкого відродження кримінальних традицій і звичаїв, які активно проникають у молодіжне середовище. Омолоджується підліткова злочинність. Однією з причин поширення цього явища серед неповнолітніх, я вважаю, є їх низька правова обізнаність.

Правова культура – це система духовних і матеріальних цінностей у сфері функціонування права. Правова культура у різних життєвих ситуаціях передбачає уміння і готовність особистості вирішувати свої життєві проблеми, жити з людьми і серед людей, орієнтуючись на норми права і не виходячи за межі закону.

У Лисичанському гірничому технікумі значна увага приділяється правому вихованню студентів як у навчальному процесі, так і на позакласних заходах. При вивченні предмета «Історія України» на перших і других курсах викладачі суспільних дисциплін систематично розглядають теми, які стосуються актуального у наш час питання – правового виховання студентів. Наприклад, під час семінарських занять обговорюються конституційні традиції в Україні, починаючи з часів Київської Русі «Русская Правда» Ярослава Мудрого і закінчуючи Конституцією 1996 р. Під час обговорення студенти і викладачі торкаються питань умов прийняття, змісту і значення цих законодавчих актів. При цьому наголошується на тому, що Україна дійсно є державою з давніми законодавчими, конституційними традиціями кращих європейських зразків.

Викладач В.В. Суханова при вивченні дисципліни «Основи правознавства» вчить студентів користуватися нормативними актами, працювати з Конституцією України, науковою літературою, періодичними виданнями з правової тематики. На семінарських заняттях, при оцінюванні знань студентів, викладач враховує вміння аргументовано відстоювати свою точку зору, вести дискусію.

Щорічно в технікумі проводиться «Тиждень історико – правових знань», протягом якого проводяться науково – теоретичні конференції «Права і відповідальність неповнолітніх», зустрічі з працівниками управління юстиції, усні журнали «Народ України – носій суверенітету, єдине джерело державної влади», вечори питань і відповідей тощо. Під час проведення виховних заходів вирішуються завдання правового виховання – формування правової свідомості, яка є головним фактором, що визначає особливості поведінки особистості. Свідомість формується на основі правових знань, поглядів, уявлень, почуттів, переконань.

Вироблення у вихованців умінь, навичок звичок поведінки відповідно до правових норм важливо, про що говорив А. С Макаренко:

«Наше завдання не тільки виховати в собі правильно, розумне ставлення до питань поведінки, але ще й виховати правильні звички, тобто такі звички, коли б ми робили правильно зовсім не тому, що інакше ми не можемо, а тому, що ми так звикли. І виховання цих звичок – значно важча справа, ніж виховання свідомості»[7, с. 397].

Завдання формування у вихованців активної позиції у правовій сфері, що має виявлятися у нетерпимому ставленні до правопорушень, прагненні боротися з цим явищем вирішується керівником гуртка «Феміда» В.В. Сухановою. Члени гуртка на

заняттях поглиблено вивчають теоретичний матеріал з історії конституційних традицій України, переглядають телепередачі на правову тематику «Із залу суду», обговорюють їх, потім виступають з повідомленнями, доповідями, рефератами на конференціях, класних виховних годинах, відкритих семінарах. Наприклад, студенти гр. ІГЕМ – 11 Беркут О, Жирліцин Є. виступили з реферативними повідомленнями під час проведення тауково – теоретичної конференції «В. Липинський – ідеолог українського державотворення» про політико – правові погляди науковця.

Під час проведення тижня правових знань з доповіддю виступив незалежний адвокат Медведєв С.А., в якій розповів про розгляд 70 скарг в 2012-2013р.р. українських громадян до Європейського Суду щодо вирішення питань захисту трудових, громадянських, економічних, політичних прав. В результаті позитивно вирішуються 5 справ мешканців м. Лисичанська.

Цікаво проводяться тематичні вечори «Державні символи України», «Моя Україна – вільна держава, з нею пов'язую долю свою», «День Конституції», на яких студенти репрезентують одержані правові знання і вміння, розкривають свою активну життєву позицію свідомого громадянина незалежної правової держави.

На мою думку, правове виховання є запорукою того, що право стане регулятором життя індивіда, а навчальний заклад може створити умови для формування правової культури підрастаючого покоління.

Література

1. Конституція України. – К., 1996. 2. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). – К., 1994. 3. Концепція національного виховання // Освіта. – 1994. – 26 жовтня. 4. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. – 23 квітня. 5. **Ващенко Г.** Виховний ідеал. – Полтава: Полтавський вісник, 1994. 6. **Карпенчук С. Г.** Теорія і методика виховання. – К.: Вища школа, 1997. 7. **Макаренко А. С.** Статеве виховання / Твори: В 7 т. – Т. 4. – К.: Рад. шк., 1954.

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Каркачова О.В.

Науковий керівник Грушевська І.В.

Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка

НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНЯТ НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІКИ СОФІЇ РУСОВОЇ

Видатний український педагог С.Ф. Русова все своє життя присвятила відродженню національної свідомості, її педагогічна творчість пройнята ідеєю національного виховання дітей.

Принциповою основою змісту навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах С. Русова вважала рідну мову національні свята та обряди, витвори народних мистецтв.

Суто національне, "Український дух", зазначає С.Русова, має втілюватися у творчу діяльність дітей дитячого садка на заняттях з образотворчої діяльності та музичних. У дитячих малюнках «графічною мовою», за висловом автора, передається краса рідного краю, рідної природи, оточуючого в неповторному індивідуальному сприйманні дитини. На заняттях з ручної праці вона радить вводити народні вишивання з національним орнаментом, ткання невеличких поясів на маленьких ткацьких верстатах, естетичне вирізування з дерева, ліплення з глини національних іграшок, декоративні розписи тощо. Цим самим, стверджувала автор, ми зможемо «якомога більше націоналізувати наші дитячі садки, наблизити їх не тільки до словесної, але й до технічної культури народу».

Водночас із формуванням у дітей національної свідомості в них виховуються глибокі патріотичні почуття, пориви, прагнення пізнавати і берегти матеріальні та духовні цінності, результати праці попередніх поколінь.

Все своє життя С.Русова виношувала ідею створення українського дитячого садка, в якому можна було б реалізувати ідеї національного виховання дітей-українців.

У своїй праці "У дитячому садку" Софія Русова підкреслює також, що в родинному житті, в дитячому садку головне – "...не вчити дитину, не давати готове значення, хоч би й саме початкове, - а більш усього збудити в дитині її духовні сили, розворушити цікавість виховувати її почуття".

В цьому напрямку ведуть свою роботу студенти спеціальності "Дошкільна освіта" перебуваючи на практиці в дошкільному закладі "Світлячок" м. Лисичанськ.

Знайомство з народними ремеслами відбувається на заняттях із зображувальної діяльності з такими темами: "Український рушничок", Аплікація). "Килимок" (плетіння з смужок паперу і аплікація), "Витинаночка" (вирізування з паперу, аплікація), "Скатертинка" (аплікація і витинанка).

З зацікавленням дошкільники слухають про символіку і орнаментику на рушниках.

Діти поступово знайомляться із регіональними особливостями вишитих виробів, зі звичаями, традиціями, обрядами, пов'язаними з вишиванням рушників та інших вишиванок, використанням вишитих виробів. Після першого заняття діти вже можуть оперувати знаннями про символи-обереги, які зображені на вишитих виробах. Вони старанно використовують свої знання при виготовленні аплікації.

При ознайомленні дітей з мистецтвом витинання “Витинаночка”, вихователь має за мету ознайомити дітей з цим видом народного декоративно-ужиткового мистецтва, дає поняття про те, що витинанки – це вироби з паперу, що ними колись прикрашали житло, що вони відзначаються різноманітністю форм та візерунків. Налаштовуючи дітей на розмову про витинанки, доцільно використовувати прислів'я: “У хаті, як у віночку, і сама сидить, як квіточка”. Дошкільники отримують знання про інтер'єр давнього життя, вони порівнюють давні речі вжитку з сучасними. В них виникають роздуми про життя пращурів у минулому.

Відроджувати національне потрібно розумно, зі знанням справи, щоб воно стало насправді сучасним, традицією в розвитку, стало нашим національним життям, розумно використовувати педагогічний спадок, який нам залишила Софія Русова.

Література

1. **Богуш А.М.** Педагогічні нотатки та роздуми./А.М. Богуш. –Запоріжжя, 2001.
2. **Левківський М.В.** Історія педагогіки. /М.В.Левківський–К.,2003.
3. **Русова С.Ф.** Вибрані твори./С.Ф.Русова – К.: “Освіта”, 1996.

Кладко К.А.

Науковий керівник Сліпєцька І.П.

Лисичанський нафтохімічний технікум

НИКОЛАЙ ФЕДОРОВИЧ ЧУЖИКОВ

ИСТОРИЯ ПОБЕД...

Духовность, моральность, патриотизм – понятия очень широкое. Это, прежде всего, состояние души, которое выражается в неравнодушии к судьбе отечества, в способности сопереживать, испытывать боль и радость от происходящего в стране. Этим состоянием определяются и мысли, и слова, и поступки человека-патриота. В настоящее время, если спросить у молодежи, что такое патриотизм или кого можно считать патриотом, то большинство окажется в затруднении с ответом.

В условиях реформирования Украинского государства патриотизм как нравственная высшая ценность, не утратил своей значимости и актуальности. Чувство патриотизма так многогранно по своему содержанию, что не может быть определено несколькими словами. Это и любовь к родным местам, и гордость за свой народ, и ощущение своей неразрывности со всем окружающим, и желание сохранять, преумножать богатства своей страны. Патриотизм проявляется не только в сложных,

тяжелых жизненных ситуациях, но и в каждодневной трудовой и духовной жизни народа.

Крушение идеалов, кризис нравственности и духовных ценностей – серьезная проблема в воспитании молодежи. Формирование гражданского мировоззрения студентов в современных, жестких социально-экономических условиях подготовка молодежи к жизни – это, прежде всего, формирование духовности, моральности, целеустремленности, самостоятельности, уверенности в собственных силах.

Примерами для подражания в воспитании всех этих качеств могут стать выдающиеся спортсмены-олимпийцы разных лет. О судьбе и жизненном пути одного из них я бы хотела вам рассказать.

Заслуженный мастер спорта СССР, 14-кратный чемпион СССР, 12-кратный чемпион Украины, чемпион Европы и мира, чемпион Олимпийских Игр 1964 года в Токио, наш земляк, Николай Федорович Чужиков.

В его честь десятки раз играли гимн СССР. За 9 лет выступления в сборной СССР по гребле на байдарках Николай Чужиков завоевал 104 медали, и среди них - несколько десятков золотых.

Родился Николай Федорович 5 мая 1938 г в селе Макешино Новооскольского района Белгородской области. «Нас в семье было четверо детей, мать одна не справлялась», - вспоминает Николай Федорович. – «Жили очень скудно, одеться было не во что. Пухли от голода. Мать повезла как-то нас в больницу, а врач ей говорит, что лечить не надо, накормите детей и все. Подрос, помогал ей по хозяйству. В десять лет я сам построил сарай. Ходить в школу приходилось за несколько километров».

В 1953 году семья Чужиковых переехала из деревни в Белгородской области в донбасский Лисичанск. Коля к тому времени закончил 7 классов. Шахтерский город показался неискушенному деревенскому пареньку столицей.

"В нашей бедной деревне не слышали не то что о телевидении, даже радиоточки на столбе не было, только раз в месяц привозили кинопередвижку. Когда я в Лисичанске, в школьном дворе впервые увидел, как мальчишки зачем-то кидали мяч в кольцо, я был страшно удивлен - ни о каком спорте мы в своей глуши и понятия не имели. Ну разве что бегали на самодельных коньках и лыжах", - вспоминает Николай Федорович.

На Северском Донце, что протекает на окраине города, работала водная станция. Располагала она несколькими разбитыми лодками, но на Николая и они произвели большое впечатление: "Байдарки были почти негодные, текли так, что мы успевали только переплыть реку от берега до берега, а веслами служили две ободранные доски. Но гребля так меня захватила, что я готов был и на этих развалинах плавать день и ночь". До олимпийской медали оставалось 10 лет...

Восьмой класс Николай закончил, а потом пришлось пойти работать, поскольку семья жила очень бедно. "Я перешел в вечернюю школу, и вот однажды зимой в класс пришел Леонид Андреевич Савин, председатель местного отделения общества "Авангард", и предложил заниматься греблей на байдарках. Записался почти весь класс, но довольно быстро многие отсыпались. Оставшиеся начали интенсивно готовиться к Спартакиаде Украины в Киеве. Мы с напарником Володей Цвиркуновым на "двойке"

должны были выступать на дистанции 1000 м. Энтузиазма было много, но лодки нам выдали негодные, старые - своих-то не было - и мы еле-еле до финиша дошли. При этом еще и не последнее место заняли!"

Потом была тяжелая работа на шахте. Сначала сцепщиком вагонов, а потом и в забой. За смену надо было выкидать девять тонн угля. Как несовершеннолетний работал на час меньше при той же норме. Чтобы не ожидать когда закончится смена, через вентиляционный штрек по мокрым лестницам вылезал наверх, мылся холодной водой и шел учиться в вечернюю школу. По возможности посещал тренировки на водной станции. После окончания технического училища стало легче, работал врубмашинистом по шесть часов, в дневную смену. Появилось время для тренировок. Еще и на свидания успевал бегать.

Николай Федорович вспоминал: «В 1959 году я поступил в техникум и тренер уговорил меня перейти на работу в ВГСЧ, чтобы на тренировки времени было больше. На дежурстве я находил возможность качаться на тренажерах, занимался с гантелями. Два года подряд слушал тренера, и раз в год принимал участие в соревнованиях. Первый раз я занял второе место на байдарке-одиночке на дистанции тысяча метров. Первым был член сборной СССР Яциненко из Николаева. Он уже был опытным спортсменом. Даже на Олимпиаде занимал четвертое место. Он плавал на хорошей лодке из красного дерева. Такие закупали в Дании за валюту. Посмотришь на нее – скрипка Страдивари. Я плыл на обычной – фанерной. Естественно, я ему проиграл одну - две секунды. На следующий год та же история.

Однажды на сборе чемпион нас молодых стал учить, как надо плавать. Мол, здоровья много, а головой не работаете. Я задумался, что такое гребля с точки зрения физического процесса. Вернулся в Лисичанск и стал искать свою технику гребли. И получилось. Зацепился я за воду, результаты сразу улучшились". Тренер увидел, аж побелел от возмущения. Начал меня отчитывать в грубой форме, отчислил из секции и запретил давать мне лодку. Так я влезал через форточку на базу и выносил лодку. Тренировался до зимы, пока лед не сковывал Донец» вот так будущему чемпиону приходилось преодолевать себя и жизненные трудности.

В 1960 году сборная СССР по гребле на байдарках вернулась с римской Олимпиады с весьма скромными результатами. Было решено ее обновить. В 1961 году Николая Чужикова, чье имя к тому времени специалисты уже знали хорошо, включили в олимпийскую сборную. Тренеры ЦСК ВМФ предложили сесть в "двойку" с напарником. С тех пор Чужиков стал загребным и оставался на этой позиции лидера всю свою спортивную карьеру.

В 1964 году экипаж Чужикова по итогам отборочных соревнований выиграл право участвовать в Олимпиаде в Токио. А за год до этого, когда уже стало ясно, что именно эта команда и будет представлять СССР на Играх, японцы пригласили команду на предолимпийскую неделю. Японцы отнеслись к нам очень дружелюбно, почтительно. Как ни странно, довольно многие говорили по-русски. Советских спортсменов поселили в центре города, возили на кадиллаке и очень уважали".

Олімпіада в Токио запам'ядалась незвичайно важкою гонкою, принесло команді золоту медаль, триумфом, щастям і повним фізичним виснаженням.

В 1968 році команда, яку зібрав Миколай Чужиков, поїхала на Олімпіаду в Мехіко. Тоді і сталася та спортивна драма, забути яку Миколай Федорович не може по сей день. Як він сам розповідає про ці події: "Золота медаль була на нас, четверка байдарочників, гарантована. Ми показували дуже високі результати і були в чудовій формі, команда була дуже сильною. Але запасними в Мехіко взяли двох з іншої четверки, яка на Олімпіаду не потрапила, так як на відборочних змаганнях програвала нам. Один з цих запасних перед початком змагань і надкусив на нашій байдарці трос. Почався заїзд. Ми метрів 150 проїхали на чолі, і тут трос лопнув. Судді сказали - покажіть, хто це зробив, ми призначимо перезаїзд. Але ми не могли показати. Діти молоді, плакали, а я тримався. Але ця подія, це відчуження у нас перемога мене підкосила". Хто конкретно надкусив трос, стало відомо тільки через 30 років, Чужиков же після Мехіко два роки важко хворів, як говорили лікарі, на нервовій ґрунті, а потім раптово порвав сухожилля обох ліктьових суглобів і в 1970 році з спорту пішов. Деякий час працював тренером, директором ДЮСШ. Потім працював на ВАМі Східно-Луганський тунель. А в 1984 році повернувся в Луганськ, став головою спортивного клубу "Зірка", належавшого заводу імені Леніна. Потім завод практично розвалився, а з ним закрився і клуб. Тепер Миколай Чужиков на громадських початках очолює заводський колектив фізкультури. У Миколая Федоровича двоє дітей, троє онуків. Тільки молодша онучка серйозно займається спортом. Дідусь це дуже радіє.

Дерун О.О.

Науковий керівник Загорко Т.І.

Рубіжанський політехнічний коледж імені О.Є. Порай-Кошиці

ЛНУ імені Тараса Шевченка

70 РОКІВ ВИЗВОЛЕННЯ РУБІЖНОГО

Ранок 22 червня 1941 року в місті Рубіжне почався як звичай. А о 12 годині дня радіо принесло тривожну звістку: почалася війна. Немедально в міській комісії почали надходити заяви добровольців з проханням відправити їх на фронт. У перші дні війни в армію пішло понад 200 осіб. У 1941 році близько 1500 жителів Рубіжного вступили до батальйону народного ополчення, 300 - у винищувальні загони. Піти добровольцями на фронт намагалися і підлітки, але військкомат їм відмовляв. На війну йшли цілими сім'ями. Незважаючи на загрозу гітлерівської окупації, план 9 місяців 1941 року був перевиконаний. Збільшився випуск продукції для потреб оборони. Чоловіків, що пішли на фронт, замінили жінки та підлітки. Городяни і матеріально підтримували фронт. Активісти міста організували збір теплих речей для воїнів Червоної Армії. В якості

резерву партизанського загону не підлягали евакуації 21 чоловік з числа найбільш надійних працівників хімічного заводу. У 1941-1942 рр. в місті знаходилося 9 госпіталів (усього ж за роки війни в Рубіжному їх було 13). На будівлі, де розташовувався один з них, 2007 року була встановлена пам'ятна плита.

30 вересня 1941 року в 18 год. 25 хв. надійшла шифровка про початок евакуації. Враховуючи стратегічну важливість вантажу, Держком Оборони зобов'язав забезпечити подачу вагонів і просування ешелонів до місця призначення нарівні з військовими вантажами. Евакуацію було закінчено вчасно - за кілька днів до приходу загарбників, вдалося евакуювати понад 90% майна хімічних заводів, а також заводські кадри. І, насамкінець, напередодні приходу загарбників в місто, все, що неможливо було евакуювати і що являло хоч найменшу стратегічну цінність, було підірвано практично на очах інтервентів.

Просування загарбників було неможливо зупинити наявними силами, проте загарбники не змогли взяти місто відразу завдяки подвигу Руденко Н.М., який утримував кулеметні позиції ще 2 дні. На честь його названа вулиця міста, на якій розташовувався його будинок. 10 липня 1942 о 17 год. 30 хв. Рубіжне окупували німецькі війська. А саме: 298-а і 320-а піхотні, 27-а танкова дивізії, 193-й і 393-й штурмові батальйони. Більшу частину загарбників склали італійські та румунські війська. Після звільнення міста була створена комісія, яка працювала над оцінкою збитків. Ось фрагмент одного з її документів: «За період окупації м. Рубіжне німецько-фашистськими окупантами і їх спільниками було закатовано, розстріляно 3500 мирних жителів». Також достовірно відомо про те, що на території хімзаводу «Зоря» відбувалися масові розстріли мирного населення з найближчих сіл. Будівлю однієї з електропідстанцій хімічного заводу окупанти перетворили на в'язницю. Гітлерівці заарештовували й страчували працівників хімзаводів, шахтарів, комуністів, комсомольців, активістів, полонених солдат і офіцерів Червоної Армії. «... Комісією на території хімзаводу розкрито 9 ям з трупами розстріляних та закатованих ... Трупи у ямах завалювалися бочками з-під хімпродуктів. У трупах важко було впізнати конкретні особи, бо у більшості жертв були понівечені обличчя та інші частини тіла. На допитах застосовувалися тортури і знущання, найбільш поширено було побиття шомполами. У тортурі брали участь солдати, офіцери і поліцаї. Фізично винищуючи мирних жителів, завойовники відбирали у населення продукти харчування та цінності». Окупанти проводили облави, під час яких схопили, а потім відправили на каторжні роботи до Німеччини близько 1500 чоловік у віці від 14 до 40 років.

Під час окупації міста в ньому діяв партизанський загін. Своїми діями цей загін ускладнював переправу ворожих танкових колон через річку Сіверський Донець в районі Томашівка - Рубіжне. Партизани облили міст спеціальною руйнуючою рідиною, в результаті чого під час переправи один фашистський танк провалився у воду, а інші змушені були повернути назад і долати річку в 12км від основного шляху. Цей танк досі знаходиться на дні Дінця неподалік від залізничного мосту. Партизанами здійснювалися й інші бойові операції. В цей же час в місті діяло комсомольське підпілля. Вони засипали

пісок в мотори ворожих машин, пошкоджували телефонний зв'язок, поширювали листівки. Протягом 200 днів окупації гітлерівці зганяли жителів міста на відновлення залізничного мосту. Але люди так вміло й винахідливо саботували, що справа не зрушила з мертвої точки. Після звільнення міста цей міст було відновлено всього за 13 днів.

На початку 1943 року після переможної Сталінградської битви радянські війська почали звільняти Донбас. Всі зручні для переправи місця через Сіверський Донець ворог прикривав величезною кількістю артилерії і авіації. Лівобережні міста Рубіжне, Кременна та Красний Ліман він перетворив на потужний оборонний вузол. На руку загарбникам зіграла географія регіону - їх позиції знаходилися на високому і крутому березі Дінця.

31 січня 1943 о 2:00 дня 124-й гвардійський стрілецький полк 41-ї гвардійської стрілецької дивізії 7-ї гвардійської армії у взаємодії з 32-ї мотострілецької бригадою увійшли в Рубіжне (німці залишили місто за 2 дні до приходу Червоної Армії), форсували Сіверський Донець і захопили на його правому березі плацдарм. Командиром дивізії, яка звільнила місто, був генерал-майор Іванов Н.П., на честь якого названа одна з вулиць міста.

2 березня 1943 року німецько-фашистські загарбники закріпилися на правому березі Дінця, в кілометрі від міста. Фашистське керівництво всіма силами намагалося утриматися на Привольнянському плацдармі (від Лисичанська та Сиротино до Білогорівки). Рубіжне був однією з двох найбільш вигідних позицій для прориву оборони ворога. Німці намагалися переправитися через річку, але всі ці спроби придушувалися нашими передовими частинами, а також шахтарськими загонами ополчення. Пізніше міськом партії створив спеціальний загін бійців місцевого винищувального батальйону, який протягом 8 діб тримав оборону міста. Займаючи високий берег річки Сіверський Донець, німці 183 дні методично обстрілювали місто з гармат і мінометів. За час окупації і наступних обстрілів міста вони перетворили на купи руїн всі промислові підприємства, зруйнували або спалили сотні житлових будинків та інших будівель. На будівлях у старій частині міста досі можна знайти «бойові рани». Було знищено майже 90% міста, в рабство було вивезено більше половини населення міста (12 000 чоловік). На 2 вересня 1943 року населення міста становило 5734 людини, з них менше половини працездатного.

За мужність і відвагу семи мешканцям міста присвоєно звання Героя Радянського Союзу: Ведерникову Івану Корнійовичу, Даньку Василю Йосиповичу, Дачку Федору Терентійовичу, Дойчеву Вадиму Пантелеймоновичу, Михайличенку Михайлу Петровичу, Руденку Миколі Матвійовичу і Швецю Степану Івановичу.

Рубан В.С.

Науковий керівник Мещеряков І.Ю.

Рубіжанський політехнічний коледж імені О.С. Парай-Кошиці
ЛНУ імені Тараса Шевченка

ИХ НАЗЫВАЛИ «НЕУЛОВИМЫЕ»

(Исследовательская работа о герое-земляке П.А.Корабельникове)

*« Не знающий прошлого,
Не может думать о будущем»*

Давно отбушевала военная гроза. Давно уже на полях, где проходили жаркие сражения, колосится густая рожь. Но народ хранит в памяти имена героев минувшей войны. Великая Отечественная... Наша исследовательская работа о земляке, рубежанине Павле Алексеевиче Корабельникове, который бесстрашно и гордо шагнул в зарево войны, в грохот канонады, шагнул и вернулся, оставив на земле яркий след.

Корабельников Павел Алексеевич 1903 г.р. уроженец села Пушкарско-Кладбищенское Лебедянского района Рязанской области, русский, член КПСС, образование – незаконченное среднее.

Родился в семье крестьянина-батрака. В семье он был шестым человеком. С 13 лет работал по найму разнорабочим с отцом в аптеке Бромгерда до 1918 года. Затем город Лебедянк , добыча торфа, станция Обухова Ленинградской области. Окончил неполную среднюю школу.

В Красную Армию призван в 1925 году. Окончил школу младшего начальствующего состава. 1927-1929 годы – стрелок Лосиноостровского управления охраны Северной железной дороги. По комсомольской путевке направлен на работу в ОГПУ. Проработал до 1939 года. 1929-1939 г.г. – служба в НКВД Московской и Крымской областей на оперативно -начальствующих должностях..

Всё может родная земля! Может накормить теплым хлебом, напоить родниковой водой, восхитить своей красотой. И только защитить сама себя она не может... Поэтому защита Отечества и родной земли – долг тех, кто ест её хлеб, пьет её воду, любит её красотой.

Великая Отечественная война застала лейтенанта Корабельникова в Куйбешеве. С 1941 по 1942 год он был курсант 4-го Управления НКВД В декабре 1941 года был принят в органы НКВД СССР и выполнял правительственные задания в тылу врага.

Можно было много написать о героической биографии этого человека. Но разве уместить все подвиги в скупые газетные строки.

Весна 1942 г. Павел Алексеевич Корабельников получает новое назначение. Он назначается начальником разведки партизанского отряда, сформированную из опытных пограничников-чекистов и заброшенную в тыл врага на территорию Витебской области. Отряд был назван «Неуловимые», возглавлял отряд Герой Советского Союза Михаил Сидорович Прудников.

Великая Отечественная война застала капитана Прудникова в Москве. Он как

раз заканчивал Высшую пограничную школу. И как опытного командира, у которого уже опыт боевых действий, Михаила Прудникова назначают командиром батальона особого назначения. В ноябре 1941 года батальон прямо с Красной площади, после парада, ушел на фронт защищать столицу. С июля 1941 года Михаил Прудников - командир пулемётной роты, затем – командир батальона Отдельной мотострелковой бригады особого назначения НКВД СССР (ОМСБОН). Принимал участие в битве за Москву.

Из воспоминаний М.С.Прудникова:

«В начале войны по указанию ЦК ВКП(б) и Верховного Главнокомандования в Москве организовали особую группу отрядов для выполнения специальных боевых заданий. Она состояла в основном из коммунистов и комсомольцев столицы, обратившихся в ЦК ВКП(б) и [5] ЦК ВЛКСМ с просьбой направить их на фронт. Среди добровольцев были студенты вузов, известные спортсмены: братья Серафим и Георгий Знаменские, Николай Шатов, Любовь Кунакова, Николай Королев, Алексей Долгушек, Али Исаев, Виктор Зайпольд, Георгий Иванов, Борис Грачев, Евгений Иванов, Петр Вязоветсков, Валентина Гончаренко, Илья Давыдов, Борис Галушкин, Павел Маркин, Михаил Мдивани и другие.

В особую группу влилось также немало иностранных граждан — чехов, поляков, венгров, немцев, итальянцев, испанцев, которые во время нападения на нас гитлеровской Германией находились в Советском Союзе.

В сентябре тысяча девятьсот сорок первого года из личного состава группы были сформированы две бригады. В октябре их переформировали в два полка. Затем эти полки были сведены в бригаду, которая получила название «Отдельная мотострелковая бригада особого назначения». Ее командиром стал полковник Михаил Федорович Орлов, комиссаром — капитан государственной безопасности Алексей Алексеевич Максимов, начальником штаба — подполковник Федор Иванович Седловский.

Первым полком командовал подполковник Вячеслав Васильевич Гриднев, вторым — майор Сергей Вячеславович Иванов. Наш батальон входил в состав второго полка.

Все подразделения бригады выполняли специальные задания Верховного Главнокомандования на фронте и в тылу врага. Они создавали минные заграждения, выводили из строя дороги, добывали важные сведения о противнике.

Через несколько дней меня вызвали в наркомат. В приемной я увидел знакомых из нашего полка — политрука Бориса Львовича Глезина и старшего лейтенанта Александра Арнольдовича Чернышова. В стороне стоял небольшого роста худощавый человек лет сорока в форме лейтенанта государственной безопасности.

Мы узнали, что нам поручают организовать отряд в тридцать человек для боевой работы в глубоком тылу врага. Наши главные задачи: разведка и помощь местному населению в организации партизанского движения.

Потом нам сообщили, что я назначаюсь командиром отряда, Глезин — комиссаром, Чернышов — начальником штаба, а лейтенант государственной безопасности — Павел Алексеевич Корабельников — начальником разведки».

Летели под откос поезда, гремели взрывы в гарнизонах врага, вершился праведный

суд над предателями. Подвиги « Неуловимых» передавались из уст в уста , превращаясь в легенду. А ряды группы пополнялись патриотами. К лету 1943 года маленькое военное подразделение превратилось в крупное соединение , численностью более 300 человек , или 16 партизанских отрядов.

Гитлеровцы предпринимали не раз карательные экспедиции против партизан. Назначали сотни тысяч марок за голову командира. Но... партизаны недаром назывались « Неуловимые». Они продолжали наносить по фашистам мощные удары.

На очередную хвастливую байку, что с партизанами все покончено. Они отвечали очередной военной акцией. Однажды руководство соединения приняло решение уничтожить нефтебазу на окраине Полоцка. Предварительно провели тщательную разведку.. Установили , что на нефтебазе скоплено семь огромных баков и несколько сот бочек с бензином., смазочными материалами. Нефтебаза была обнесена высоким проволочным ограждением, на углах установлены пулеметы , вдоль изгороди ходили автоматчики. И все-таки , несмотря на такую сильную охрану , группа партизанских подрывников сделала свое дело. Ночью 13 мая 1943 года над Полоцком взметнулось зарево гигантского пожара. Это полыхала фашистская нефтебаза.

Спустя некоторое время был ликвидирован артиллерийский склад в Мотовилихе. Взрыв произошел днем, на глазах у всех. При этом погиб почти весь взвод немецких солдат, обслуживающий склад, а также полицейская охрана. А потом, тщательно подготовив операцию, партизаны сбили фашистский самолет « Ю-52», где оказалось шесть кожаных портфелей с планами гитлеровского генерального штаба. Это был большой успех «Неуловимых», получивший высокую оценку Центра. За два года боевых действий на белорусской земле « Неуловимыми» было убито и ранено свыше 51 тысячи немецких солдат и офицеров, пущено под откос 511 эшелонов , выведено из строя 104 моста , 45 предприятий , уничтожено 10 самолетов, 12 бронепоездов, более 80 автомашин, 6 складов. Достойный вклад в дело Победы!

М.С. Прудников – человек был скромный. О себе рассказывал неохотно, зато охотно о бойцах своей партизанской бригады. Людях мужественных и смелых, людях высокой чести и доблести. Они – герои его книг «Неуловимые» , «Неуловимые действуют» , «Особое задание». Операция «Феникс», «Пароль получен» , «Домик в лесу» и других, написанных и изданных в период 1961-1983 годов. Книги эти трудно найти на полках библиотек, но они имеются в Кольонской сельской библиотеке.

С октября 43-го по 44-й П.А.Корабельников в распоряжении НКВД В апреле 1944 назначается зам. начальника лагерного отделения правления лагеря № 280 для военнопленных МВД город Донец ,позже начальником лагерного отделения г. Краматорске, затем г.Горловка, потом опять г.Донецк. В 1953 году уволен по состоянию здоровья из органов МВД.. Работал директором совхоза им. Дзержинского в Красном Лимане с 1953 по 1954 годы. С 1954 года на заводе « Заря» старший диспетчер, 1955 – пом. Начальника СМУ № 5 по общим вопросам. Начальник ЖКО в Красном Лимане п/я №12 Зам. начальник ЖКО города Рубежное 1955 год. Начальник ЖКО организации «Заря», затем диспетчер, затем старший диспетчер.

Награжден боевыми орденами СССР : - Орденом «Красного Знамени» - двумя Орденами «Красной звезды»- Орденом отечественной войны- медалями за восстановление угольных шахт Донбасса, за восстановление черной металлургии юга. Медаль «Партизану Отечественной войны 1 степени», За победу над Германией, XXX лет Советской Армии и Флота.

Воспоминания, письма, фотографии, документы – нет им цены. Благодаря им, мы и сегодня продолжаем открывать новые факты, детали, события славной истории нашей страны. Желаем и вам, нынешнему поколению, также свято чтить семейные традиции, собирать и бережно хранить семейные реликвии.

Анікєєнко П.О.

Науковий керівник Ліннік Л.О.

Рубіжанський політехнічний коледж імені О.Є. Порай-Кошиці

ЛНУ імені Тараса Шевченка

ПАМ'ЯТНІ МІСТА РУБІЖНОГО

Все меньше и меньше остается участников минувшей войны. Уходят из жизни солдатские вдовы, теряются похоронки и фронтовые письма. И уже все больше из фильмов, книг, учебников знают о Великой Отечественной войне те, кто родился после Победы.

Жители Луганщины свято хранят память о воинах, павших в борьбе за свободу Родины, за города и села нашей области. Не зарастает народная тропа к 717 захоронениям воинов в местах былых боев. В населенных пунктах сооружено 1064 памятника, посвященных событиям Великой Отечественной войны. В городах и районах области установлены мемориальные доски в честь воинских частей, которые их освобождали. Фамилии воинов-земляков высечены на многочисленных обелисках, мемориальных плитах.

Братская могила жертв фашизма.

На территории химкомбината. Похоронены 350 мирных жителей, расстрелянных фашистами в период оккупации города в 1942-1943гг.. Установлена мемориальная стела.

Памятник землякам.

На площади Химиков. Установлен в память о воинах – рабочих химкомбината, погибших в 1941-1945гг.. на фронтах Великой Отечественной войны.

Братская могила советских воинов.

На проспекте Кирова. Похоронены 36 человек, погибших в 1943г. при обороне города. Среди захороненных воины 1010 стрелковой дивизии, 183 гвардейского стрелкового полка 59 гвардейской стрелковой дивизии, 906 стрелкового полка 243 стрелковой дивизии, 152 гаубичного артиллерийского полка. Установлен памятник –

скульптура воина.

Памятник землякам.

В сквере на проспекте Кирова. В память о жителях города, погибших в боях с немецко-фашистскими захватчиками в 1941-1945гг., установлены обелиск и мемориальные плиты с фамилиями погибших воинов-земляков.

Они шли в бой за то, чтобы жил на белом свете ты.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Пшенична С.В.

Науковий керівник Крошка С.А.

Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка

АЮРВЕДА - НАУКА ЖИТТЯ І ДОВГОЛІТТЯ

Актуальність роботи. На думку більшості західних лікарів, сучасна медицина не може надати реальної допомоги при лікуванні хронічних захворювань. Хоча щодо гострих інфекційних захворювань, західна медицина досягла великих висот. Західна медицина і її методи лікування засновані на фармакотерапії та хірургії. Фармакотерапія робить дуже сильний і швидкий вплив.

Дослідження показали, що використання фармакопрепаратів протягом 5-10 років призводить до незворотних наслідків[2]. Фармакопрепарати не можуть сприйматися клітинами організму, клітини їх відкидають. У клітин організму є свій білковий захист – рецепторний апарат, який здатний приймати сигнали тільки власних гормонів і ферментів.

Результати дослідження. Мета аюрведи – показати, як можна змінювати людське життя, впливати на неї, продовжувати і повністю контролювати, не допускаючи втручання хвороб і старості. Головний принцип аюрведи полягає в тому, що свідомість робить найсильніший вплив на тіло, і звільнення від хвороби залежить від того, чи ввійдемо ми в контакт з власною свідомістю, наведемо його в рівновагу, а потім повідомимо цю рівновагу свого тіла[1]. Це стан збалансованого свідомості піднімає ваше здоров'я на сходинок вище, швидше і краще будь-якого імунітету.

Слово аюрведа в перекладі з санскриту означає "наука життя і довголіття"[1, 2]. Але аюрведа – це не тільки наука, аюрведа – це також і філософія. У стародавні часи ці поняття були нероздільні. Всі знання розглядалися як частина єдиного знання про щастя, здоров'я і розвитку людини[3]. Філософія – це любов до істини. Наука – відкриття істини за допомогою експерименту. У аюрведі все це зливається в єдине.

Аюрведа має своє власне уявлення щодо лікування хвороб. Вона пропонує жити в гармонії з природою і лікуватися тільки природними методами.

В Україні ідея цілісності мислення, визнання єдності тіла, розуму і душі розвивається досить повільними темпами.

Аюрведа – вчення, не пов'язане з часом, і охоплює всі культури, що вписується в будь-яку епоху і сторіччя. Тепер прийшов час скористатися і нам чудовими принципами і філософією Аюрведи[3]. Дбайливе відношення до оточуючого нас світу, простота життя і піднесене мислення безсумнівно допоможуть нам домогтися щастя і благоденства.

Аюрведа – це мистецтво повсякденного життя в гармонії з природою і її законами. Вона включає в себе систематизоване знання і практичну мудрість, які ведуть до здоров'я і зцілення. Цілі і завдання аюрведи полягають у тому, щоб зберігати і підтримувати здоров'я здорової людини і виліковувати хворого. При цьому і підтримання

гарного здоров'я і зцілення досягаються за допомогою природних засобів.

Аюрведа – це наука, яка охоплює всі сторони життя і співвідносяться життя кожної людини з життям Всесвіту. Кожен з нас є одночасно творінням космічних енергій і в той же час унікальною особистістю. Кожному властива індивідуальна конституція, яка створюється в момент зачаття універсальними енергіями ефіру, повітря, вогню, води і землі. Вона формує нову людину з певним набором якостей. На сучасній мові ми називаємо це "робоче креслення" людини спадковим генетичним кодом, тоді як аюрведа з найдавніших часів називала його пракріті, або індивідуальною конституцією, яка не змінюється протягом усього життя[1]. Це наш унікальний енергетичний візерунок, індивідуальне поєднання фізичних, розумових і емоційних характеристик. Аюрведа як мистецтво зцілення заснована на знанні індивідуальної конституції людини і допомагає йому вибудувати спосіб життя найбільш підходящий з точки зору відновлення та підтримання здоров'я.

Індійський учений Махаріші Махеш Йога першим розробив модель Аюрведи для Заходу. Він зумів спонукати провідних лікарів Індії розкрити свої таємниці рецептури і методи зцілення і передати їх іншим. Західні вчені зіставили отримані таким шляхом всеосяжні знання з науковими досягненнями. Так виникла "Аюрведа Махіраші", яка поставила перед собою завдання не тільки практикувати Аюрведу, а й пропонувати також і втрачені аспекти в їх первісній глибині і чистоті.

Аюрведа Махіраші практикується в країнах німецької мови з 1985 року в різних центрах оздоровлення. Основним у цій методиці є "Панча-карма", курс видалення шлаків, які викликають в організмі процеси неузгодженості з далекоюсяжними наслідками. Крім того, Аюрведа по Махаріші пропонує широкий вибір форм терапії, описаних в класичних текстах, застосування яких у цілому сприяє зміцненню здоров'я. Сюди відносяться, зокрема, семінари по здоров'ю, вправи йоги і дихальні вправи, знання про харчування і про біологічні ритми, а також медитація, як захід по розслабленню.

У роботі над творенням здоров'я аюрведа приймає в розрахунок всі рівні життя – тіло, розум, свідомість (дух) – та їх зв'язок один з одним. Для самоцілення аюрведа дає рекомендації з харчування, способу життя, фізичним вправам, відпочинку і розслабленню, медитації, дихальним вправам і лікарським травам, а також пропонує процедури очищення й омолодження. Крім того, аюрведа пропонує численні допоміжні методи, такі як лікування звуком кольором, запахом. Аюрведа – це щось більше, ніж мистецтво зцілення, вона має справу з усім, що вносить радість у наше життя.

Література

1. Аюрведа для починаючих. Древнейшая наука самоисцеления и долголетия [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <http://www.litmir.net>.

2. Доктор Васант Лад. Аюрведа. Наука самоисцеления [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <http://bookz.ru/authors/doktor-vasant-lad>.

3. Сила Аюрведы [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <http://www.poznanie.com.ua/articles>.

Нестеренко Г.С.

Науковий керівник Крошка С.А.

Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ЛІКУВАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У сучасних соціально-економічних умовах вельми важливого значення набуває не медикаментозна профілактична і відновлювальна медицина, тому проблеми реабілітації хворих людей є актуальними. Можливість успішного відновлення здоров'я і працездатності населення після перенесених захворювань - першочергове завдання сучасної медицини. Найбільш безпечним і економічно доцільним способом досягнення цієї мети є лікувальна фізична культура як метод активної, функціональної та патогенетичної терапії. Вона спрямована на забезпечення відновлення у хворої людини порушених функцій, загальне оздоровлення і зміцнення сил, а також на запобігання ускладненням.

Великого значення набувають роботи вчених, лікарів, вчителів-практиків: М.Я.Мудрова (використання фізичних вправ, праці з лікувальною метою), Г.К.Соловйова, Є.Н.Залесової, Ф.Гренбнева (лікувальна гімнастика). Неоцінений вклад у розвитку лікувальної фізичної культури (ЛФК) надають роботи А.Бенедіктова, Н.Булкиної, В.Дубровського, П.Єфименка, Г.Презляти[1; 2; 3; 4; 5].

ЛФК - наукова медична дисципліна, що вивчає засоби фізичної культури, які використовують з лікувальною метою, тобто для лікування захворювань і ушкоджень організму людини й реабілітації хворого. Лікувальна фізкультура, базуючись на сучасних досягненнях фізіології, морфології, біохімії, клінічної медицини, вивчає дію різних засобів фізичної культури на організм хворої людини[4, с. 13]. Вона розробляє методику й способи застосування специфічних засобів на різних етапах лікування й реабілітації. Дитяча лікувальна фізкультура вивчає особливості впливу засобів фізичного виховання на організм хворої дитини, темпи його росту й розвитку при патологічних станах, процеси саногенезу, патогенетичні механізми, а також розробляє методики лікувальної фізкультури при різних дефектах розвитку, захворюваннях і травмах у дітей[2]. Самі засоби фізичної культури, які застосовують стосовно хворої дитини, являють собою фактори не тільки терапевтичного, але й виховного впливу.

Практичне застосування засобів лікувальної фізкультури в педіатрії вимагає певних знань: особливостей їхнього використання в різних вікових групах; характеру наявного у хворої дитини патологічного процесу; його стадії, особливостей; індивідуальних і вікових особливостей перебігу хвороби або травми; психологічних особливостей дитини.

ЛФК - метод природно-біологічного змісту, в основі якого лежить використання основної біологічної функції організму - руху. Функція руху є основним стимулятором процесів росту, розвитку й формування організму.

ЛФК є методом неспецифічної терапії. Усяка фізична вправа завжди втягує у відповідну реакцію всі ланки нервової системи.

ЛФК варто розглядати і як метод патогенетичної терапії. Систематичне

застосування фізичних вправ здатне впливати на реактивність організму, змінювати як загальну реакцію хворого, так і місцевий її прояв.

ЛФК - метод активної функціональної терапії. Регулярне дозоване тренування фізичними вправами стимулює, тренує й пристосовує окремі системи й весь організм хворого до зростаючих фізичних навантажень, в остаточному підсумку приводять до функціональної адаптації хворого.

ЛФК - метод підтримуючої терапії, застосовується звичайно на завершальних етапах медичної реабілітації.

ЛФК - метод відбудовної терапії. При комплексному лікуванні хворих ЛФК успішно сполучають із медикаментозною терапією й з різними фізичними методами лікування.

Лікувальна фізична культура - наукова дисципліна. ЛФК як розділ клінічної медицини вивчає раціональне застосування фізичної культури й зміни, що виникають у хворих під впливом фізичних вправ.

Інтеграція соціальних, біологічних, фізіологічних, гігієнічних і педагогічних знань із сучасними досягненнями клінічної медицини лягла в основу теоретичних позицій ЛФК і логічно поєднується з диференційованою розробкою її методів.

Біологічною основою ЛФК є рух - найважливіший природно-біологічний стимул організму. Фізіологічна основа ЛФК передбачає нозологічний підхід при найбільш важливих захворюваннях і органно-системний при диференціації приватних питань. Гігієнічні основи ЛФК визначаються її оздоровчим впливом на хворих.

Основними засобами ЛФК є фізичні вправи, які використовують з лікувальною метою, і природні фактори природи. Фізичні вправи, застосовувані в ЛФК, поділяються на гімнастичні, спортивно-прикладні і гри.

Лікувальна фізична культура - метод лікування, що використовує засоби фізичної культури з лікувально-профілактичною метою й для більш швидкого відновлення здоров'я й працездатності хворого, попередження наслідків патологічного процесу. ЛФК тісно пов'язана з державним і науковим розвитком системи фізичної культури.

Література

1. **Бенедіктова Л.** ЛФК у школі. – К. : Шкільний світ, 2006. – 128 с.
2. **Булкіна Н.П.** Методичний посібник по використанню дидактичного матеріалу на заняттях з ФК в спеціальній та підготовчій групах. – Луганськ : ЛНПУ імені Тараса Шевченка, 2004. – 48 с.
3. **Дубровський В.И.** ЛФК. – М. : ВЛАДОС, 2004. – 624 с.
4. **Єфименко П.Б.** Техніка і методика масажу. – Харків: ОВС, 2001. – 44 с.
5. **Презлята Г.** Заняття фізичною культурою та здоров'ям. – К. : Шкільний світ, 2006. – 112 с.

Шкекін В.В.

Науковий керівник Сліпецька І.П.

Лисичанський нафтохімічний технікум

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА – ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Розбудова Української держави, відродження української нації, української державності, інтеграція у європейське і світове співтовариство, відмова від тоталітарних методів управління державою і побудова громадянського суспільства передбачають орієнтацію на Людину, націю, пріоритети духовної культури, потребують формування та впровадження відповідної концепції виховання студентської молоді, яка має стати складовою частиною системи національного виховання громадянина України.

Людина громадянського суспільства є насамперед людиною моральною, носієм високої культури і моральних цінностей. Мораль належить до тих регулятивних механізмів, які найбільше збігаються з громадянськістю, демократизмом, свободою. Формування моральної культури студентської молоді, як суб'єкта громадянського суспільства, необхідно розглядати як одне з основних завдань його функціонування на сучасному етапі. Адже національне майбуття України перебуває в безпосередній залежності від якнайшвидшого утвердження моральних цінностей, притаманних активному громадянину, який є свідомим суб'єктом соціальної, політичної, історичної дії. Від кожного з нас залежить становлення правової, демократичної держави і сильного громадянського суспільства, адже національне відродження України, суспільно – громадська єдність, морально – духовна атмосфера і внутрішній настрій людей залежить від способу життя кожного українського громадянина, від того, яким ціннісним орієнтаціям він віддасть перевагу, як трансформується його світогляд і у якому співвідношенні національно – культурні домінанти поєднуються із загальносвітовими, цивілізаційними гуманістичними пріоритетами.

Проблеми соціально-економічного становища українського суспільства на сучасному етапі, зниження рівня життя більшості населення, його розшарування, знецінення традиційних моральних норм і цінностей, пропаганда жорстокості, бездуховності, насильства, невизначеність в оцінці подій історичного минулого українського народу негативно вплинули на моральні цінності підростаючого покоління. Рівень масової культури досить низький. Порівняно з початком 90-х років скоротилася кількість молоді, що займається фізичною культурою та спортом. За даними Міністерства охорони здоров'я України сьогодні близько 50 % шкільної молоді має рівень фізичного розвитку нижче середнього. На наших очах виростає покоління молодих людей позбавлених почуття національної гідності, гордості, якому насаджується безкультур'я, нівелюється совість, деградується мораль, честь, справедливість. У цих умовах постає необхідність розв'язання найгостріших проблем, пов'язаних з вихованням патріотизму та формування національної свідомості населення України, особливу увагу потрібно приділяти саме молоді.

Процес гуманізації сучасного суспільства потребує виявлення можливих умов, шляхів, механізмів соціально-виховної роботи з молоддю. Нове покоління незалежної України виросло в умовах становлення ринкової економіки. Воно суттєво відрізняється від попередніх і має свої цінності та пріоритети, з якими потрібно рахуватися.

Організація дозвілля є одним із важливих завдань на шляху соціалізації молоді, адже діяльність, якій присвячено вільний час, конструктивно впливає на формування особистісних якостей: інтелектуальних, моральних, культурних, на фізичний розвиток молодого покоління. Нерезалізованість надлишку вільного часу, відсутність сформованості культури дозвілля призводить до посилення негативних процесів у молодіжному середовищі (вживання алкоголю, наркотиків, спроби суїциду, агресія). Роботу по формуванню здорового способу життя слід розвивати і вдосконалювати відповідно до вимог, що ставить перед нами сьогоднішня Україна. На сучасному етапі розвитку країни в умовах якісного перетворення всіх сторін життя суспільства зростають вимоги до фізичної підготовленості наших співгромадян, необхідної для успішної їхньої трудової діяльності. Враховуючи вищевикладене, стає зрозумілим, що є нагальна потреба у створенні комплексної моделі, спрямованої на поліпшення здоров'я дітей та молоді України, і що така модель має бути побудована на засадах і принципах теорії і практики формування здорового способу життя.

Поняття «**здоровий спосіб життя**» складається з трьох компонентів: **фізичного, психічного і соціального**. Виховання дбайливого ставлення до власного здоров'я, так само як і виховання моральних якостей, вмінь адаптуватися у соціумі слід починати з дитинства і продовжувати цю роботу на протязі всього періоду навчання у школі, вузі та в подальшому житті людини.

Фізична культура і спорт мають важливе значення в досягненні цієї мети, вони є складовими культурного життя суспільства. Фізичну культуру слід розглядати не тільки як заняття руховими вправами і процедурами загартування. «Фізична культура» включає ще й широке коло понять, які стосуються правильного режиму раціонального харчування, дотримання правил гігієни, вироблення корисних звичок. Тобто фізична культура людини – це певний принцип її ставлення до власного здоров'я, розвитку і збереження можливостей свого організму.

Брак рухів у житті студентської молоді, недостатній розвиток рухових функцій негативно позначається на фізичному стані. Низька рухова активність погіршує функціональні можливості систем організму студентів, внаслідок чого виникає неадекватна реакція на навантаження, сповільнюється фізичний розвиток загалом. Водночас на тлі істотного погіршення здоров'я підростаючого покоління та з урахуванням того факту, що здоровий спосіб життя не став характерним для більшості мешканців країни, є нагальна потреба концентрації організаційних зусиль на оптимізації ролі здоров'я формуючих чинників навчального середовища, а саме фізичного виховання.

Фізична культура - це специфічний вид соціальної діяльності молодої людини, у процесі якої відбувається задоволення фізичних і духовних потреб. Фізична культура за

допомогою фізичних вправ готує молодих людей до життя і праці, використовуючи природні сили природи і весь комплекс факторів (режим праці, побут, відпочинок, гігієна і т.д.), що визначають стан здоров'я людини і рівень його загальної і спеціальної фізичної підготовки.

В умовах сучасного виробництва фізична культура сприяє підвищенню працездатності людей і економічної ефективності виробництва. У сучасному світі істотно наростає усвідомлення ролі фізичної культури як фактора удосконалення природи людини і суспільства. Здоровий спосіб життя в цілому, фізична культура і спорт зокрема, стають соціальним феноменом.

Використовуючи фізичні вправи в режимі праці і відпочинку, раціональне харчування і т.д., можна в широкому діапазоні змінювати показники здоров'я, фізичного розвитку і фізичної підготовленості. Фізичне виховання є складовою частиною загальноосвітньої системи виховання молоді і прилучає молодих людей до культури через рухову активність у всіх формах, відіграє вирішальну роль у формуванні індивідуальності молодих людей, що іноді більш важливо, чим оздоровчий вплив фізичної культури.

Орієнтація студентів на здоровий спосіб життя – багато етапний, постійний, безперервний виховний процес у навчальний і позаурочний час із залученням державних та громадських організацій. З огляду на це постає потреба у навчанні кожного студента таких засобів і форм життєдіяльності, які забезпечать здоров'я сьогодні й у майбутньому, творчу та фізичну активність і довголіття. Без грамотного, цілеспрямованого вирішення проблеми формування культури здоров'я студентів, використання ефективних оздоровчих технологій, нетрадиційних підходів вища школа позбавлена можливості виконувати своє завдання зі збереження здоров'я студентів. Підлітки, які не піклуються про своє здоров'я, не мотивовані на дотримання здорового способу життя, не можуть бути здоровими в сучасних умовах життєдіяльності.

Для забезпечення високих показників здоров'я у студентів доцільно формувати культуру здоров'я як головну умову культурного і духовного становлення особистості. Саме культура здоров'я визначає спосіб життя не лише окремої особи, а й усього людства.

Культура здоров'я – складова загальної системи культури, яка набуває важливого значення поміж глобальних проблем сучасності, що визначають майбутнє людства. Культура здоров'я – особистісна якість кожної людини, що може сформуватися тільки завдяки її активній здоров'ятворчій діяльності. Стратегія формування культури здоров'я має сприяти самостійному виробленню переконань студентів на основі здобутих знань і досвіду.

Формування культури здоров'я студентів ґрунтується на:

- забезпеченні їхньої грамотності в питаннях здоров'я;
- формування мотивації на дотримання здорового способу життя;

- виховання відповідальності за власне здоров'я та здоров'я своїх близьких.

Багато студентів знають основні правила здорового способу життя, але не завжди керуються ними у своїй поведінці. Складність формування позитивної мотивації полягає в тому, що питання можливості (неможливості) вести здоровий спосіб життя є вельми суб'єктивним, тому що передусім визначається ступенем усвідомлення студентом важливості дій у цьому напрямі. Можливості здебільшого залежать від самої людини. Водночас є певний мінімум об'єктивних умов життя, який визначає можливість ведення здорового способу життя. Зокрема, це індикатор добробуту родини, індикатор ставлення найближчого оточення до цінностей здоров'я (оскільки складно вести здоровий спосіб життя за негативного ставлення друзів і знайомих).

Формуванню позитивної мотивації студентів Лисичанського нафтохімічного технікуму до занять фізичною культурою і спортом, дотримання здорового способу життя сприяють спортивні секції: з настільного тенісу, баскетболу – викладач Сліпецька І.П., з мін-футболу та волейболу – викладач Бочкарев В.Б. Проведення у технікумі «Днів здоров'я», тижнів «Фізичної культури і спорту», спортивно – оздоровчих свят, змагань на Кубок технікуму з міні-футболу, баскетболу, першості технікуму з волейболу, настільного тенісу, шахів та інших видів спорту.

Спортивна діяльність може і повинна використовуватись як ефективний спосіб організації виховної роботи, тому найкращі спортсмени технікуму в складах збірних команд постійно приймають участь у міських змаганнях в рамках проведення Обласної зональної спартакіади серед ВУЗІВ І-ІІ рівнів акредитації зі всіх видів спорту, показуючи при цьому дуже пристойні результати.

Найшвидше і найефективніше кожна людина може вплинути на власне здоров'я дотримуючись правил здорового способу життя. З поміж них можна виділити такі:

- дбати про раціональний режим праці та відпочинку;
- систематично зміцнювати та загартовувати свій організм;
- займатися різними видами фізичної культури та спорту відповідно до індивідуальних здібностей;
- дотримуватися раціонального харчування;
- не курити і не вживати алкогольні напої.

Таким чином у світі спостерігається стійка тенденція підвищення соціальної ролі фізичної культури і спорту. Величезний соціальний потенціал фізичної культури і спорту необхідно повною мірою використовувати на благо процвітання України.

Доброго вам всім здоров'я!

Література

1. Амосов Н.М. Алгоритм здоров'я , - АСТ Донецк: Сталкер, 2005.
2. Апанасенко Г.Л. Здоров'я, яке ми вибираємо. – К.: Знання,1996.
3. Аршавський І.А. Фізіологічні механізми і закономірності індивідуального розвитку. М: Наука, 1982.

4. Бароненко В.А., Рапопорт Л.А. Здоровье и физическая культура студента: Учеб.пособ./ Под ред. В.А. Бароненко. – М.: Альфа-М, 2003.
5. Бальсевич В.К., Большенков В.Г., Рябінцев Ф.П. Концепція фізичного виховання з оздоровчою спрямованістю //Фізична культура: виховання, утворення, тренування. 1996, № 2.
6. Волошенко М. Уроки здоров'я. – Коломия, 1988.
7. Горашук В.П. Формирование культуры здоровья школьников (теория и практика). – Луганск: Альма-матер, 2003.
8. Головіна Л.Л., Копилов Ю.А //Матер. II Междунар. научно-практ. конф. "Фізична культура і спорт учнівської молоді у світі, що розвивається," Шуя, 1996.
9. Леонтьєва О. Педагогічні умови й шляхи формування здорового способу життя підлітків // Рідна школа. – 2004. - № 3.
10. Скумин В.А. Культура здоровья – фундаментальная наука о человеке. – Новочеркасс: ТЕРОС, 1995.
11. Соковня-Семенова И.И. Основы здорового образа жизни и первая медицинская помощь: Учеб. пособ. Для студ.пед. вузов. – М.: Академия, 1999.
12. Копылов Ю.А.//Матер.VI научно-практ. конф. " людина, здоров'я, фізична культура і спорт у світі, що змінюється," Коломна, 1996.
13. Ринкова А.Г., Колесов Д.В. Гігієна і здоров'я. – К., 1983.
14. Мильне Е.Г. Формула жизни. – М.: ФиС, 1991.

Раков Д.І.

Науковий керівник Бондар С.В.

Первомайський індустріально-педагогічний технікум

**ЗНАЧЕНИЕ ВНЕУРОЧНОЙ СПОРТИВНО-МАССОВОЙ РАБОТЫ ДЛЯ
ФИЗИЧЕСКОГО**

**РАЗВИТИЯ СТУДЕНТОВ И РОЛЬ КОЛЛЕКТИВА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ
В ЕЁ ОРГАНИЗАЦИИ И ПРОВЕДЕНИИ**

Одна из причин слабого физического развития юношей и девушек - это гиподинамия – значительное снижение двигательной активности.

Для улучшения положения дел в этой области был принят проект Концепции общегосударственной целевой социальной программы «Здоровая нация», вышел целый ряд приказов, рекомендаций «По совершенствованию работы по физическому воспитанию и сохранению здоровья учащейся молодежи в учебных заведениях».

В этих документах ставится задача обеспечения необходимого физиологического двигательного объема учащихся не менее 10-12 часов в неделю, а по возможности и больше.

Большая роль в решении данных задач отводится различным формам

внеурочной спортивно-массовой работы, которая имеет свои цели и задачи.

Цель:

- привлечение максимального количества студентов к различным формам спортивно-массовой работы;
- увеличение объема двигательной активности студентов.

Задачи:

- оптимизация учебной деятельности и работоспособности путем снятия нервно-эмоционального напряжения;
- формирование знаний, умений, навыков, связанных с проведением самостоятельных физкультурно-оздоровительных занятий;
- развитие необходимых физических качеств: силы, выносливости, гибкости, прыгучести.

Средства:

- физические упражнения;
- гигиенические факторы(режим, питание, общественная и личная гигиена);
- оздоровительные силы природы(солнце, воздух, вода).

Методы:

- игровой;
- соревновательный;
- методы развития физических качеств;
- методы обучения двигательным действиям.

Принципы:

(общеметодические)

- сознательности;
- активности;
- доступности;
- индивидуализации;

(специфические)

- принцип непрерывности процесса занятий физическими упражнениями;
- принцип системного чередования нагрузок и отдыха;
- принцип постепенного наращивания нагрузок.

Большую помощь преподавателям физического воспитания в Первомайском индустриально-педагогическом техникуме оказывает Совет коллектива физической культуры, в который входят лучшие спортсмены техникума.

Совет коллектива физической культуры проводит большую организационную, агитационную, спортивную работу. Члены Совета коллектива физической культуры не заменяют роль преподавателя физического воспитания, а являются его надежными помощниками при организации различных видов спортивно-массовых мероприятий, приобретают и совершенствуют свои организаторские навыки.

Студенти Первомайского индустриально-педагогического техникума принимают участие во многих разнообразных спортивно-массовых мероприятиях, занимаются в техникумовских и городских спортивных секциях.

Следует отметить следующие внеурочные формы спортивно-массовой работы в Первомайском индустриально-педагогическом техникуме, участвуя в которых, студенты могут совершенствовать свое физическое развитие:

- городские спортивные соревнования в рамках областной спартакиады среди учащихся профессиональных лицеев и вузов I-II уровня аккредитации(настольный теннис, шахматы, мини-футбол, плавание, волейбол, баскетбол, легкая атлетика);
- неделя физической культуры и спорта, посвященные «Дню работника физической культуры», «Дню Вооруженных сил Украины», «Дню защитника отечества»;
- занятия в спортивных секциях(баскетбол, волейбол, настольный теннис, аэробика);
- внутритехникумовские спортивные соревнования(баскетбол, волейбол, футбол, настольный теннис, аэробика, легкая атлетика, шахматы, мини-футбол);
- самостоятельные занятия физическими упражнениями;
- занятия в городских спортивных секциях (плавание, гимнастика, волейбол, футбол, тяжелая атлетика, борьба, шейпинг, силовая физическая подготовка);
- внеурочные спортивно-массовые мероприятия («А ну-ка, парни!», «А ну-ка, девушки!», «Казацкие забавы», «День здоровья»);
- нетрадиционные формы занятий физическими упражнениями(степ-аэробика, занятия на тренажерах, шейпинг).

Внеурочная спортивно-массовая работа – один из главных участков работы Совета коллектива физической культуры учебного заведения. Именно она позволяет дать студентам дополнительную физическую нагрузку и достичь оздоровительного эффекта.

Литература

1. **Холодов Ж.К.**, Кузнецов В.С. Теория и методика физического воспитания и спорта. – М.: Academia, 2001.- 479 с.
2. Концепція загальнодержавного цільової соціальної програми «Здорова нація». Проект. // Спортивна газета.- 2008 - № 17. с.2.
3. **Погадаев Г.И.** Настольная книга учителя физической культуры. – М.: ФИС, 2000.- 496с.

Баранов В.Є.

Науковий керівник Федотова О.В.

Рубіжанський політехнічний коледж імені О.Є. Порай-Кошиці

ЛНУ імені Тараса Шевченка

**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ПРОФІЛАКТИКА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ
У БУДІВЕЛЬНИКІВ**

Для людини професія означає дуже багато, бо вона відображає особливості його характеру та визначає течію всього життя.

На ряду з усіма привабливими якостями, які може дати отримана професія, є низка негативних – професійні захворювання. Це те, про що повинен знати і пам'ятати кожен майбутній працівник.

Науково доказано, що значну долю професійних захворювань можливо запобігти якщо дотримуватися правил безпеки при роботі, стежити за своїм емоційним станом, систематично виконувати фізичні вправи.

Фізична культура відіграє неабияку роль в житті та самопочутті людини. Спеціальні фізичні вправи мають цільову направленість та організовані для укріплення здоров'я та відновлення порушених функцій. Вони впливають на всі системи, клітини та тканини організму. Завдяки фізичним вправам розвиваються витривалість, сила, рухливість, удосконалюється управління рухами, які здійснює нервова система, стають міцнішими кістки, сухожилля, зв'язки, укріплюється опорно-руховий апарат, покращується постава, набувається рухливість в хребті та суглобах.

При правильному режимі праці та відпочинку, раціональному режимі харчування та достатньому фізичному навантаженні людина спроможна зберегти здоров'я та високу працездатність на багато років.

Фізкультпауза – основна форма проведення гігієнічної гімнастики в режимі робочого дня, мета якої є відволікання від основної діяльності, переключення на інший її характер, дати невеликий відпочинок нервовій системі та групам м'язів, які відчувають вплив професійного навантаження.

Для того, щоб студенти могли використовувати набуті навички з предмету «Фізична культура» у повсякденному житті, теми предмету було пов'язано з профілактикою професійних захворювань. Окрім теоретичних знань (охорона праці, техніка безпеки, статистичні дані, психологічні тренінги), велику увагу було приділено комплексам вправ, які направлені на розвиток окремих частин тулуба, вправам на відновлення сил, корекцію опорно-рухливого апарату. Разом з цим використовуються різні приладдя (набивні м'ячі, гімнастичні палиці, тренажери). Та все це проводиться з використанням різних методів навчання (колове тренування, естафети, змагання). Таким чином студенти вчать індивідуально підбирати вправи без шкоди для здоров'я.

Завдяки такої побудові занять була поставлена мета вирішення проблеми третьої та четвертої груп професійних захворювань, які викликані впливом фізичних факторів та в результаті перенавантаження.

Заняття побудовані таким чином проходять цікаво, з користю. Додають позитивного настрою, впевненості у власних силах. Робота виконується колективно, що набуває дружніх відносин в групі, підтримки один одного, бажанням поділитися знаннями з іншими та отримати нові.

Література

1. **Апанасенко Г.Л.** Проблемы управления здоровьем человека // Наука в олимпийском спорте. – 1999. – Спец. выпуск. – С. 56–60.
2. **Белов В.И.** Энциклопедия здоровья. Молодость до ста лет: Справ. изд. – 2-е изд. стер. – М.: Химия, 1999 – 400 с.
3. **Ивашенко Л.Я.,** Круцевич Т.Ю. Методика физкультурно-оздоровительных занятий. – К.: УГУФВС, 1994. – 126 с.
4. Физическая культура в специальной медицинской группе: авторская программа для учащихся 1-11 классов / Казакова Т.Н. - М. : Чистые пруды, 2007. - 32 с. - (Библиотечка «Первого сентября», серия «Спорт в школе». Вып. 4 (16)).
5. Физическая реабилитация: Учебник для студентов высших учебных заведений, обучающихся по Государственному образовательному стандарту 022500 «Физическая культура для лиц с отклонениями в состоянии здоровья» (Адаптивная физическая культура)/Под общей ред. проф.С.Н. Попова. Изд. 2-е. – Ростов н/Д: изд-во «Феникс», 2004. – 608 с. (Серия «Высшее образование».)

Пунтус С.О.

Науковий керівник Котляр О.В.

Рубіжанський політехнічний коледж імені О.Є. Порай-Кошиці

ЛНУ імені Тараса Шевченка

СУБКУЛЬТУРА. РАЗВИТИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ УЛИЧНОГО ДВИЖЕНИЯ
«STREET WORKOUT»

Мета роботи: проведення комплексного аналізу задля виявлення впливу студентської субкультури (на прикладі студентського руху “Street Workout”) на процес соціалізації особистості, можливість відокремити особливості студентської субкультури, роль неформальних позитивно спрямованих об’єднань (як її безпосереднього прояву) в соціалізації особистості, формування у студентства активної життєвої позиції, зміцнення його зв’язків з іншими соціальними групами, показ позитивного впливу студентського угруповання на фізичний, емоціональний, моральний, естетичний, культурний розвиток особистості, формування негативного ставлення до пагубних звичок.

Естетичне виховання здійснюється з урахуванням специфіки навчальних дисциплін на лекціях, семінарах, практичних заняттях та у позаурочний час.

Значний виховний потенціал мають такі дисципліни, як соціологія, культурологія, фізичне виховання.

Форма узагальнення: презентація роботи

Основний зміст роботи:

Всебічно розвинена особистість є надзвичайно чутливою до краси, гармонії, благородства. І своєю діяльністю вона прагне стверджувати їх. Саме на формуванні таких якостей особистості зосереджене естетичне виховання.

Естетичне виховання — формування в особистості здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах діяльності.

Мета естетичного виховання студентської молоді – навчити правильно естетично оцінювати факти, явища, процеси; виховання естетичних почуттів, уміння отримувати насолоду від сприймання прекрасного в навколишній дійсності.

Особливим фактором естетичного виховання є природа. А чому б не поєднати природу і фізично-розвинену особистість на основі духовних та моральних принципів?

Темою роботи обрано «Субкультура. Формування і розвиток студентського руху “Street Workout”».

У наш час існує велика кількість молодіжних субкультур. Кожному з нас доводилося йти по вулиці, їхати в транспорті або просто дивитись телевізор і бачити людей, які у чомусь не схожі на інших. Найчастіше це і є представники сучасних субкультур [4].

Актуальність нашої теми зумовлена кількома причинами. По-перше, в сучасному полікультурному суспільстві дедалі частіше спостерігається наслідування молоддю негативних вчинків так званих «зірок» шоу-бізнесу. По-друге, слід негайно вжити заходів щодо врегулювання цього процесу на законодавчому рівні. І по-третє, вважаємо, що постмодерністські тенденції розвитку субкультур «ламають» моральні імперативи як особистості, так і суспільства загалом.

Мета роботи – охарактеризувати сучасний стан субкультур та висвітлити негативні тенденції розвитку субкультур у нашій країні.

Завдання дослідження – знайти оптимальні шляхи вирішення питань моральної деградації субкультур.

Неформальні об'єднання молоді мають в нашій державі давню історію. Активно поширюватись вони почали в 70-ті роки минулого століття, коли на противагу державним організаціям - піонерії та комсомолу, почали з'являтися угруповання молоді, які були згуртовані, перш за все, музикальними пристрастями та були орієнтовані на західний стиль життя [5].

Існують певні категорії субкультур, які орієнтовані не тільки на стиль музики, а й взагалі на певний стиль життя. Наприклад субкультури готів, скінхедів, сатаністів, футбольних хуліганів. Саме такі субкультури є найбільш небезпечними, адже вони практично повністю змінюють світобачення особистості, яке було закладено батьками та викладачами. Ідеологія таких угруповань доволі вдало маніпулює свідомістю молодої людини [1].

Отже, студентська субкультура – це різновид загальнонаціональної культури, сукупність особливих за змістом і функціями цінностей та норм молодого, підростаючого

покоління як специфічної соціально-демографічної групи суспільства. Дослідження особливостей молодіжної субкультури в Україні засвідчує, що культурне життя молоді не вичерпується лише її субкультурою: воно ширше за простором і змістом, бо поряд з субкультурними складовими містить в собі різноманітні елементи загальнонародної, національної культури, культури інших націй чи етносів, нарешті, світової культури [2].

Пропонуємо розглянути зміст і форми студентської субкультури в Україні, станом на 2010 рік:

- неформальні об'єднання (35%);
- дозвіллево-розважальні заклади (30%);
- спортивні секції (22%);
- клубна робота (9%);
- дослідницькі проблемні групи (5%);

Основні функції:

- самовизначення (32%);
- інформаційно-розважальна (27%);
- престижу (20%);
- інструментальна (11%);
- емоційна (10%) [3].

Отже, аналіз деяких аспектів порушеної проблеми дозволяє стверджувати, що виникнення неформальних об'єднань пов'язане, по-перше, з неможливістю формальних організацій охопити і регулювати всі процеси функціонування соціуму, що об'єктивно відбуваються у молодіжному середовищі; по-друге, із своєрідністю дозвіллевої діяльності індивіда в умовах громадської організації та внесення ним елементів більш широкого соціального середовища (інтересів, впливів та ін.); по-третє, прагненням сучасної молоді до "додаткової" взаємодії із ровесниками, остаточного задоволення своїх різнобічних соціальних потреб.

Позитивним впливом на формування субкультури молодого покоління є студентський спортивний рух "Street Workout".

Street workout — (англ. *Вуличне тренування*) — тренування на турніку, брусах, яке відбувається тільки на свіжому повітрі. Основним заняттям на турніку є підтягування.

"Street Workout Україна" — це всеукраїнська громадська організація, яка на сьогоднішній день офіційно зареєстрована в Україні. В областях, містах і селах є свої представники — лідери цього руху, які намагаються об'єднати молодь навколо воркаут. Насправді, стріт-воркаут — це тренування коли завгодно, де завгодно, на чому завгодно і з ким завгодно. Періодично хлопці, а в останні часи й дівчата збираються на одному майданчику, проводять тренування, збори, заходи, які всі проходять під девізом: "Ні наркотикам, алкоголю, курінню!!!" [6].

Мета організації даного руху — це боротьба зі шкідливими звичками, які домінують у більшості сучасної молоді.

Сподіваємося, що пройде час, і молодь по всьому світу вечорами, буде бігти не в бар, не в клуб, а на спортивний майданчик.

Воркаут – це спортивний рух. Є три основні напрямки, у яких розвивається Workout:

1) власне workout, який поділяється на:

- Street workout – тренування на турніку, брусах, яке відбувається лише на свіжому повітрі;

- Ghetto workout – він призначений на силове навантаження, в той час як Street workout поєднує в собі техніку і силу;

2) дворова гімнастика;

3) Gimbarг - назва колумбійського стилю зайняття на дворовому турніку.

Елементи із стилю gimbarг - елементи на силу і гнучкість одночасно. Найчастіше ці елементи характеризують послідовність різних дій, спрямованих на вихід в положення так званої задньої пропорції, або Nivelada, так називають це положення в Колумбії з подальшим виходом на гриф [7].

Людина, яка займається воркаутом, називається не інакше як воркаутер.

Засновник даного руху Україні – Денис Мінін, який показав, що любов до спорту і здоровий спосіб життя – це круто, доніс до інших, що спорт – це сила, що тренуватися можна не тільки в залах, а й на вулиці, що для тренування вистачає свіжого повітря і землі під ногами. Слід зазначити основні переконання засновника: “Ми – це здорове і щасливе майбутнє нашої країни!”, “Хто ми? – Здорові! Хто ми? – Сильні! Хто ми є? – Здорова молодь!”, “ Ми тверезі батьки щасливих дітей!”.

Відомо, що ще наші батьки і дідуся займалися цим видом спорту. Але це були тренування окремих, невеликих груп людей. Але в Україні 9 років тому, почався розвиток цього руху. Тобто почалось об'єднання різних груп, окремих міст, сіл, районів, областей в одну велику команду, спільноту, в якій розсудливо мислять, підтримують здоровий спосіб життя і підтримують один одного!

Висновок. Отже, розглянувши найбільш популярну субкультуру, її плюси і мінуси, як висновок маємо сказати наступне: всі учасники даних субкультур, в першу чергу, цікаві люди, у кожного з них як представника певної культури є плюси і мінуси. У когось більше, у когось менше. Завжди є вибір. Потрібно тільки правильно обрати свій шлях. І тоді життя не принесе тобі проблем.

Також хотілось би наголосити на певних позитивних моментах моральної сторони певних субкультур – це, насамперед, почуття товариства, взаємодопомоги один одному в межах певної групи, розвиток певних інтересів. Наприклад, учасники студентського руху “Street Workout” не тільки раціонально використовують свій вільний час, розвиваючись фізично і духовно, а й підтримують стійкі моральні принципи щодо пропаганди вживання алкоголю, наркотиків, паління; широкий спектр реалізації даного руху дає можливість покращити комунікативну функцію і розвиток морально-культурної особистості. Нехай наша сучасна молодь краще займається спортом, ніж повільно вступає в безодню.

Отже, питання субкультур є важливим у наш час. Вміння правильно розставити акценти, виділити позитив, та відсіяти негатив є одним з головних напрямків нашого

суспільства. Адже зазвичай представники молодіжних субкультур – це практично діти, не сформовані до кінця особистості, яким вже завтра будувати та зміцнювати нашу країну. Саме від них залежить наше майбутнє.

Сфера використання: конференції, практичні заняття, семінари, виховні заходи, диспути тощо.

Перевага даної роботи:

Вивчення молодіжної субкультури є важливим напрямком в соціології молоді. Проблеми молоді, її освіти та виховання – це найважливіші проблеми соціології.

Street Workout, створений для того, щоб дати можливість звичайній людині вести правильний і здоровий спосіб життя, знайти собі нових друзів, приємно проводити свій вільний час разом зі своїми друзями, забувши про весь присутній негатив.

Окрім фізичних вправ, рух Street Workout планує почати і власні освітні програми: “Людина має бути розвинена усебічно, як фізично, так розумово і духовно. В наших силах підняти молодь з колін і пишатися нашими майбутніми поколіннями.”

Література

1. **Бабенко Н.Б.** Соціологія вільного часу і дозвілля: Навчальний посібник. – К.: ДАКККіМ, 2006 -196с.
2. **Бровко М. М.** Молодь в сучасному соціокультурному просторі // Культура і сучасність: Альманах. – К.: ДАКККіМ, 2001. - № 2. ст. 30-33.
3. **Гайкова Е. И.** Молодежь и современность. М. «Инфра». 2001.
4. **Соколов К.Б.** Субкультуры, этносы и искусство: концепция социокультурной стратификации// Вестник Российского гуманитарного научного фонда. -1997.- №1.- С. 34- 56.
5. **Шилова А.Н.** Социология отклоняющегося поведения// Социологические исследования. — 1994. — №8.- С. 22- 4.1
6. http://uk.wikipedia.org/wiki/Street_workout
7. <http://streetworkouts.ru/>

Степаненко А.О.

Науковий керівник Чумаченко В.В

Лисичанський гірничий технікум.

СПОРТ ПОМОГАЕТ ВОСПИТЫВАТЬ

В послевоенный период горный техникум стал настоящим спортивным центром Лисичанска, где подготавливались будущие участники сборных городских команд по нескольким видам спорта.

Возглавлял спортивную работу техникума Петр Михайлович Голубченко, опытный специалист физвоспитания, работавший здесь еще в довоенное время. Был период, когда, работая в техникуме, он одновременно возглавлял городской комитет физкультуры и

спорта, а ряд работников и учащихся были вовлечены им в деятельность комитета на общественных началах. В эти годы в техникуме культивировались массовые виды спорта - футбол, волейбол, легкая атлетика, шахматы, а в зимний период- лыжный спорт.

Интерес к спорту повышался еще участием в соревнованиях некоторых преподавателей. Военный руководитель, капитан М.В. Королевский прекрасно играл в волейбол, и вместе с учащимися выступал за команду техникума. Преподаватель электромеханики М.П. Широков безгранично любил шахматы, был одним из сильнейших шахматистов города 1945-1950 гг. и постоянно участвовал в турнирах со студентами.

В середине 60-х годов спортивный коллектив ЛГТ получил статус спортивного клуба с утвержденным названием «Донец». Это было бесспорное признание достигнутых успехов преподавателей физвоспитания, тренеров и инструкторов-общественников. Безусловно, учитывались высокие достижения ряда спортсменов, воспитанных или получивших спортивную закалку в стенах техникума.

В студенческом коллективе техникума воспитывались из года в год и улучшали результаты на соревнованиях другие талантливые спортсмены, за которыми просматривалось большое будущее. Прогнозы оправдались: в 1972г. Виктор Савченко в барьерном беге на 400м. выполнил норматив мастера спорта и был включен в команду легкоатлетов СССР для участия в XX Олимпийских играх в Мюнхене, где достойно выступал с сильнейшими спортсменами мира.

В том же году Луганской футбольная команда «Заря» становится чемпионом страны. Ее ворота защищал воспитанник Лисичанского горного техникума Александр Ткаченко. Вместе с присвоением ему спортивного звания мастера спорта последовало приглашение выступить в составе сборной СССР по футболу, и это было признанием заслуг и высокого мастерства не только талантливого спортсмена, а и всего Луганского футбола.

Список спортсменов возглавлял заслуженный мастер спорта СССР Николай Чужиков. В 1964 году студент техникума стал олимпийским чемпионом на олимпиаде в Токио. Вид спорта – гребля, дистанция 1000 метров, команда, в составе которой был Николай, пришла первой. Николай Чужиков – стал первым олимпийским чемпионом Донбасса.

В 1976г. Выпускник ЛГТ Валерий Фалев становится мастером спорта по тяжелой атлетике. Его высокий спортивный результат позволил войти в сборную команду страны по тяжелой атлетике для участия в XXI Олимпийских играх в Монреале. Еще, будучи студентом техникума, Николай Горячев стал известным легкоатлетом в Луганской области и республике. Был включен в состав сборной команды Украины по легкой атлетике и в течение нескольких лет демонстрировал свое мастерство в соревнованиях по марафонскому бегу.

В последующие десятилетия спортивная жизнь техникума шла по четко установленной программе: ежегодно проводились спартакиады техникума, города, области и Министерства угольной промышленности, а студенческие команды ЛГТ регулярно участвовали в них. Спортсмены ЛГТ не раз радовали свой коллектив новыми

достижениями, завоевывая призовые и самые высокие места в личном и командном зачетах. Так, в 1975г. Команда волейболистов техникума заняла первое место в спартакиаде, проводимой в городе Донецке. В 1980г. команда штангистов, руководимая тренером В. Д.Литовским, не знала себе равных среди тяжелоатлетов спартакиады, проходившей в городе Шахты Ростовской области.

В эти годы учащийся Александр Бербенец стал кандидатом в мастера спорта по борьбе самбо. По прыжкам в высоту высокие результаты показывал Николай Мамец. К нормативу кандидата в мастера спорта по прыжкам в длину приблизился Юрий Чичикин, преодолевший 7м. 40см. Виктор Мостипанов считался одним из сильнейших бегунов Луганщины, он показывал на дистанции 100м время 11сек.

Бокс в техникуме получил широкое признание благодаря усилиям преподавателя физвоспитания и тренера В.А. Марфушина. Руководимая им секция бокса подготовила немало прекрасных спортсменов-разрядников. А его воспитанники Игорь Тимошенко, Василий Сметанкин и Игорь Уразовский стали победителями молодежного первенства Украины, выполнив норматив кандидатов в мастера спорта по боксу.

Анализ деятельности Лисичанского горного техникума за последние полстолетия показывает, что спорт здесь является важным средством воспитания молодежи. Помимо здоровья и умения вести разумный образ жизни спортсмена будущие труженики угольной отрасли, пройдя в техникуме спортивную школу, приобретают еще и нужные для человека качества: дисциплину, стремление к достижению цели, умение преодолевать трудности. Этому их учили и продолжают учить преподаватели и тренеры Лисичанского горного техникума.

ЗМІСТ

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

ЄРЬОМІНА Н. М. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	3
БУТЕНКО Я.С. РОЛЬ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ	4
КЩЕНКО А. Ю. ВИНИКНЕННЯ ПИСАНКИ	5
ЄРЬОМЕНКО Є.Я. ДЕ ВЧАТЬ МЕНЕ КРАСИ?	7
ЩЕРБАК Г.О МУЗИКА ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	8

МОРАЛЬНО-ДУХОВНЕ ВИХОВАННЯ

ОСЬМАК О.О. МУЗЕЙ ЛИСИЧАНСЬКОГО ГОРНОГО ТЕХНИКУМА – ЦЕНТР МОРАЛЬНО- ДУХОВНОГО ВОСПИТАННЯ	11
АНТРОПОВА Т.О. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ УРОВНЯ РАЗВИТИЯ ЛИДЕРСКИХ КАЧЕСТВ И УРОВНЯ САМООЦЕНКИ СТАРШЕКЛАССНИКОВ	13
АЛТУНИНА А. А. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ДУХОВНО- НРАВСТВЕННОГО ВОСПИТАНИЯ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ	15
ДМИТРИЄВА Я. В. ЗНАЧЕННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА РАННІХ ЕТАПАХ ЖИТТЯ	17
ПУЗАНОВА Н. С. МОРАЛЬНО-ДУХОВНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	19
ВЄДЕРНІКОВА А.Г. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ	21
ЗАРУДНА К.Є. ХАРАКТЕРНІ РИСИ ОБРАЗУ СХІДНИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК	24
БОРДЮГОВ А.Л. ГРАФІТІ ЯК ВИД СУЧАСНОГО МОЛОДІЖНОГО МИСТЕЦТВА	28

ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЛЮДИНИ

СТОРОЖЕВА А.В. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК БАЗИС ДЛЯ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	29
СТАРДУБЦЕВА Я.В. ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ОСОБИСТОСТІ	30

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ

МАРТИНЮК Т.В. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ОСОБИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	33
ЖИРЛІЦІН Є.В. Я - ГРОМАДЯНИН НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ	35

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

КАРКАЧОВА О.В. НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНЯТ НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІКИ СОФІЇ РУСОВОЇ	38
КЛАДКО К.А. НИКОЛАЙ ФЕДОРОВИЧ ЧУЖИКОВ. ИСТОРИЯ ПОБЕД... ..	39
ДЕРУН О.О. 70 РОКІВ ВИЗВОЛЕННЯ РУБЖНОГО.....	42
РУБАН В.С. ИХ НАЗЫВАЛИ «НЕУЛОВИМЫЕ»	45
АНІКЕЄНКО П.О. ПАМ'ЯТНІ МІСТА РУБЖНОГО	48

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

ПШЕНИЧНА С.В. АЮРВЕДА - НАУКА ЖИТТЯ І ДОВГОЛІТТЯ	50
НЕСТЕРЕНКО Г.С. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ЛІКУВАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	52
ШКЕКІН В.В. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА – ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ КРАЇНИ	54
РАКОВ Д.І. ЗНАЧЕНИЕ ВНЕУРОЧНОЙ СПОРТИВНО-МАССОВОЙ РАБОТЫ ДЛЯ ФИЗИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ СТУДЕНТОВ И РОЛЬ КОЛЛЕКТИВА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В ЕЁ ОРГАНИЗАЦИИ И ПРОВЕДЕНИИ	58
БАРАНОВ В.Є. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ПРОФІЛАКТИКА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У БУДІВЕЛЬНИКІВ	61
ПУНТУС С.О. СУБКУЛЬТУРА. РАЗВИТИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ УЛИЧНОГО ДВИЖЕНИЯ «STREET WORKOUT»	62
СТЕПАНЕНКО А.О. СПОРТ ПОМОГАЕТ ВОСПИТЫВАТЬ	66

ДЛЯ ЗАМІТОК

Матеріали VIII регіональної науково-практичної студентської конференції
«УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ. Духовність. Мораль. Громадянськість»

Укладач: Хохлова О.І.

Відповідальний за випуск: Хохлова О.І., Холодов О.А.

Підписано до друку «__» _____ 2013 р.

Тираж 30 екз

Ротапринт РПК, 93003, м. Рубіжне, пров. Клубний, 12

Формат 60*84/16

Печатн. Арк.. _____